

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Državotvorstvo.**Na predlog ministra prosvete
je kralj podpisal ukaz, s katerim
se premeščajo: profesor gimnazi-
je v Mariboru Fran Bračun na
gimnazijo v Nišu, profesor I. gim-
nazije v Ljubljani Evgen Jare na
gimnazijo v Tuzli in profesor II.
realne gimnazije Bogumil Remec
na gimnazijo v Jagodini.

»Sl. narod«, 7. t. m., št. 102.

Iustitia regnorum fundamentum, pravi-
ca je temelj državam, je dejal že stari
Rimljan, ki je dal svoji državi strogo for-
malnopravno podlago. Na podlagi bodisi
po pisanih zakonikih bodisi po običaju na-
tano določenih stanovskih pravic in dolž-
nosti je bila zgrajena srednjeveška fevdal-
na država. Po ustavno določenih običajih
človeških, oziroma državljskih pravicah
in dolžnostih se loči moderna demokratič-
na pravna država od absolutistične. Njeno
temeljno načelo pa je spoštovanje in zaja-
menje svobode verskega in političnega pre-
pričanja vsakogar, ki ga država štiti proti
vsaki samovolji. Ta država ne pozna prav-
nih in brezpravnih, privilegiranih in zati-
ranih, ampak vsakemu zagotavlja enakost
pred zakonom in varstvo, da se svojih
ustavnih človeških pravic svobodno poslu-
žuje, ter brani vsakogar, ki se ne pregreši
proti njenim zakonom in izpolnjuje svoje
zakonite dolžnosti, naj bo potem tega ali
onega naziranja. Drugačnja praksa velja v
Mehiki ali v Bolgariji, ki pa, kakor znano,
ne štejeta niti med demokratične niti med
prave države. V demokratični pravni dr-
žavi državljan, kar se tiče zakona in prav-
ne varnosti, ne razločuje režima od režima:
vsak režim mora biti najvišji čuvár obsto-
ječega zakona, naj je na vladi ta ali ona
stranka.

Ne tako pri nas, odkar vlada v Jugo-
slaviji režim dveh P. Ne odločuje več za-
kon, ne beseda ne duh zakona. Niti pravice
niti dolžnosti niso za vse enake. Posamez-
niki in celi narodi se delijo v dve kate-
goriji: »državotvorne« in »državi nevarne
elemente«. Državotvoren je vsak narod ali
posameznik, ki režimu kima, je pripravljen
radi njega delati drugim krivico in jih de-
nuncirati ter preganjati in zato dobiva na-
grade, državi nevaren pa vsak, kdor misli
in sodi po svoji glavi, se drži zakona, ne
pa režima in se zato vpokojuje, prestavlja
ali spodi iz službe, ako se mu ne pripeti še
kaj hujšega. »Državotvorne« elemente už-
ivajo vse pravice, »državi nevarni« nobenih;
tudi dolžnosti slednjih so bolj obremenil-
ne. Tako n. pr. ljudje v krajih, ki jih režim
smatra za njemu nenaklonjene, plačujejo
neprimerno več davkov, kakor v drugih,
ki volijo režimske poslance. Do mehani-
skih ali bolgarskih razmer se sicer nismo
še povzpeli, pač pa smo že dosegli stopnjo,
na kateri je stala bivša srednja Evropa pod
Meternichom, oziroma njegovim zvestim
policajministrom Sednickim. Žig »državo-
tvornega« ali »državi nevarnega elementa«
je dobil pod PP režimom že vsak: uradnik,
kmet, obrtnik, trgovec, delavec in celo že
šolarji v osnovnih, srednjih in visokih šo-
lah; izvzete so zaenkrat samo še ženske, v
kolikor niso v državni službi. Tudi organi-
zacije in društva, neizvzemiš dobredelnih,
se ločijo od režima v dve vrsti, ene dobivajo
podpore, druge ne. Zdaj pridejo na vrsto
še zadruge.

Najprej so se vzele našemu ljudstvu
vse pravice samoodločbe, avtonomije Slo-
venije, slovesno zajamčena po adresi, se je
do zadnjega kosa demontirala. Niti o poli-
tičnih, niti o gospodarskih, niti o kultur-
nih zadevah ne odločamo več sami, pač pa
plačujemo vse državne in avtonomne dav-
ščine v vedno višji izmeri, ne da bi za to
kaj dobili. Odvzeto nam je odločanje v šol-
stvu. Samouprava občin obstoja samo še
na papirju, brez pravega razloga se od-
stavljajo župani in razpuščajo občinski za-
stopi. V gospodarskem oziru se nalagajo
na našega kmeta, obrtnika in delavca ve-
dno novi davki, ki jih ne zmoredno in ki nas
ženejo v draginjo, konkurze in brezposel-
nost. Tudi izobrazbe bodo kmalu deležni
samo vladi naklonjeni elementi, kajti »dr-
žavi nevarni« mladeniči ne dobe več no-
benih štipendij in, kakor čujemo, odslej
na bo o vsakomur odločeno na učiteljske

odločal več proforski zbor, ampak — g.
veliki župan, recte, tajništvo SDS (za kar
bomo dobili seveda uradni popravek). Da
bo slika popolna, omenjamo, da namerava
režim celo vsa privatna kulturna društva
podržati, to je, vsa društva, ki vlade či-
sto nič ne brigajo, bodo morala sprejeti
med svoja pravila izvestne »državotvorne«
točke o »narodnem edinstvu« in »verski
strpnosti«. Stvar je zelo žalostna, obenem
pa komična, da bi zaslužila, da jo oveko-
veči največji satirik naše dobe, Bernard
Shaw, ki bi to gotovo storil, če bi za PP-
režim vedel.

Najbolj se seveda preganja uradni-
štvo. Danes ima dejansko vsak hlapec pri
nas več državljskih pravic nego urad-
nik. Uradnik še svojega političnega pre-
pričanja ne sme imeti in povsod so nastavl-
jeni špijoni, ki pazijo na vsako njegovo
besedo, da jo gorko nesejo na pristojno
mesto. Na tak način se vzgaja pri nas pa-
triotizem in lojalnost ter državljska zav-
est. Kadar bodo vsi ležali na tleh pred
režimom in molče sprejemali eni brec,
drugi nagrade, bo Jugoslavija konsolidir-
na. Uradniki, ki zvesto izpolnjujejo svoje
dolžnosti in predpise, pa niso vseč izvest-
nim gospodom, se maltretirajo, kaznujejo
in oškodujejo, ne da bi se izvršila kakšna
nepripravnost disciplinarna preiskava. Za
vsako preganjanje se iznajde kakšna »slu-
žbena potreba«. Po »službeni potrebi« se
moraš čez noč izseliti iz Ljubljane v južno
Srbijo ali Bosno, četudi si služil, recimo
nad 20 let brez vsakega madeža na svojem
mestu, imaš veliko družino in pomeni pre-
meščenje zate ogromno gmotno škodo, če
te celo ne uniči. Kaj zato, če je žena bolna
ali če se otroci morajo šolati dalje v prvot-
nem kraju službovanja, če za družino ne
moreš dobiti stanovanja, če moraš selitve-
ne stroške zaenkrat sam plačati, kakor se
to navadno zgodi, če moraš voditi dvojno
gospodinjstvo s svojo mizerno uradniško
plačo! Tvoj greh je, da si se vedno ravnal
po zakonu, da si svojo službo vršil brez
prigovora in da si v nemilosti pri vladajo-
čem režimu, to je pri bogovih samostojne
demokratske stranke. In tako se kaznujejo
ljudje, ki so pod Avstrijo stali v prvih vr-
stah v politični borbi slovenskega naroda
zoper režim, pa jih ni niti Hein niti
Schwarz discipliniral, dasi so javno žigo-
sali vladajoče. Kajti štiti jih je zakon, ki
tudi uradniku ni prepovedoval (in tudi
danes ne prepoveduje) svobodnega poli-
tičnega mišljenja in delovanja, ako si si-
cer izpolnjeval svoje zakonite dolžnosti.
Danes pa ti ne pomaga niti to, da si posta-
vil ob prevratu vse svoje sile v službo
osvobodjenja slovenskega ljudstva, am-
pak, da ustreže politični maščevanjaželj-
nosti gotovih oseb, te režim odtrga od kra-
ja dolgoletnega službovanja, od družine in
naroda, ki si mu posvetil vse svoje moči.
Ni kavalirski čin, kako se režim skuša iz-
nebiti ljudi, ki so napoti njegovi strankar-
ski politiki, toda kdo bo zahteval kavalir-
stva od onih, ki jim niti zakon ni svet!

Tako se gradi in okrepla država. Ta-
ko se utrjuje državljski čut v državlja-
nih. Tako se množi pravno čustvo, podla-
ga mirnega in sigurnega državljskega
življenja. Tako se pogloblja politična mo-
rala in vzgajajo državljske čednosti. Ta-
ko se privezuje ljudstvo na državo, kakor
je bilo svojčas brati v nekem državotvor-
nem glasilu. Tako se krepí edinstvo dr-
žavljanov. Tako se goji patriotizem.

ZELEZNIŠKA NESREČA NA SLOVAŠKEM.

Praga, 6. maja. (Izv.) Na progi Žilina
— Bratislava je skočila iz tira lokomotiva
brzovoznega vlaka s tremi vagoni vred.
Število ponesrečencev še ni znano.

ŠTRAJK TRANSPORTNIH DELAVCEV V PARIZU.

Pariz, 6. maja. (Izv.) Veliko število
transportnih delavcev je 1. maja štraj-
kalo. Podjetniške družbe pa so se branile
izplačati ta dan praznujočim delavcem
njihove mezde. Vsled tega so stopili vsi
transportni delavci v štrajk. Štrajkujoči
delavci so zahtevali izplačilo dolžne mez-
de. Štrajk se je danes končal, ker so
delodajalci zahtevam delavstva ugodili.

Protiboljševiška akcija na Balkanu.

KALFOV V BELGRADU.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Davi se je
pripeljal v Belgrad bolgarski zunanji mi-
nister Kalfov v spremstvu načelnika poli-
tičnega oddelka, znanega bolgarskega di-
plomata Pomenova. To je tretji povojni
uradni obisk bolgarskih politikov v Bel-
gradu. Moramo reči, da je bil minister
Kalfov sprejet, če ne simpatično, pa vsaj
ne na tak način, kakor predsednika Stam-
bolijski in Cankov. To je tem bolj zna-
čilno, ker so poslednje žalostne dogodke
v Sofiji nekateri tukajšnji listi porabili za
hujskanje proti Bolgariji in zahtevali od
naše vlade, da naj stori kar najenergič-
nejše korake v Sofiji. Vlada zato ni imela
povoda, pa tudi bolgarska vlada je s
svoje strani storila vse, da odstrani vsa
eventualna nesoglasja, ki bi mogla ško-
dovati pri njeni široko zasnovani akciji
proti elementom, ki so nezadovoljni s
strahovladno gosp. Cankova. Nastopi naše
vlade so pokazali, da Belgrad takim na-
črtom ni nasproten. Zato je bil sprejem
Kalfova dober. Tudi se lahko trdi, da je
splošno prepričanje, da je imel Kalfov v
Belgradu uspeh, kar se pripisuje v ne-
katerih krogih tudi vplivom od strani
Anglije, ki je prva nastopila novo smer
svetovne politike in s simpatijami gleda
na ustvarjanje protiboljševiškega bloka in
to akcijo izdatno podpira. To mišljenje
potrjuje dejstvo, da je imel Kalfov pred
svojim odhodom iz Sofije dolgo konfe-
renco z angleškim poslanikom Sir Young-
om. Vsekakor je namen njegovega poto-
vanja jasno obeležen, to je ustvarjanje
protiboljševiškega bloka. Z ozirom na
sprejem v Belgradu se lahko trdi, da je
ustvaritev protiboljševiškega bloka stvar
skorajšnje bodočnosti.

Posebno vzbuja pozornost, da je g.
Kalfov napravil obisk v Belgradu nepo-
sredno pred odpotovanjem zunanjega mi-
nistra v Bukarešto na konferenco Male
antante. Ta obisk jasno kaže, da se bo
na tej konferenci največ govorilo o sedaj
najbolj aktualnih vprašanjih zunanje po-
litike, t. j. ustvarjanje protiboljševiškega
bloka. Če se oziroma nato, da Romunija
nima nič proti takemu bloku že iz lastne
koristi glede na besarsko vprašanje,
ampak sama od nekdanj dela na tem, po-
tem je jasno, da bo imela na konferenci
Male antante ta ideja za seboj večino.

Minister Kalfov je prišel v Belgrad
danes zjutraj z brzovlakom. Na kolodvoru
ga je počakal tukajšnji bolgarski poslanik
Vakarevski s poslanikiškim osebjem, dalje
pomočnik našega zunanjega ministra Mar-
ković in več višjih uradnikov zunanjega
ministrstva. Iz kolodvora je odšel v hotel
Ekselsior, kjer mu je bil pripravljen apar-
tement. Ob 10. dopoldne je imel sestanek
z dr. Niničcem, ki je trajal nad dve uri.
Popoldne se je sestal z angleškim posla-
nikom Sir Youngom. Ob petih je v bol-
garskem poslanstvu sprejel časnikiarje,
katerim je podal g. Kalfov sledeče izjave:

»Moje potovanje v inozemstvo je v
zvezi s poslednjimi napadi komunistov pri-
nas, ki dokazujejo, da je komunistična
nevarnost realnost, s katero je treba ra-
čunati. Ta nevarnost je splošna in gotovo
ne preti samo Bolgariji. Kakor vam je
znano, so bili dosedanja napadi komuni-
stov odbiti in zagotavljam vas, da se ne
bodo več ponovili. Ako bi se pa, vas za-
gotavljam, da ima vlada popolno moč od
soglasne volje parlamenta in ljudstva. Ne
dvomimo, da bomo zmagali in premagali
vse komunistične poskuse, katerih na-
men je zrušiti socialni in gospodarski red
v državi. Bolgarija je prepričana, da bo ta
boj, kakor tudi dosedanja imel za seboj
simpatije in podporo vlade in ljudstva
vseh kulturnih držav. V Belgrad sem
prišel, da se o tej misli in o teh skrbih
porazgovorim s svojim tovarišem, zuna-
njim ministrom naše zapadne posebnosti
države SHS, z g. dr. Niničcem. Posebno
mi je drago, da sem se tekom dolgih raz-
govorov, ki sem jih imel z dr. Niničcem,
mogel prepričati, da dr. Niničec popolno-
ma razume Bolgarijo v tem vprašanju.»

S to izjavo je minister Kalfov očitno
končal sprejem in časnikiarji so mu takoj

stavili razna vprašanja. Tekom razgovora
je dejal, da ima boljševizem v Bolgariji v
resnici veliko moč iz dveh razlogov. 1. Ker
je splošno nezadovoljstvo v Bolgariji po
vojni in njenih posledicah zelo veliko in
2. ker je Stambolijski režim bil napol
boljševiški. Pod tem režimom se je komu-
nistična stranka širila in utrjevala. Igrala
je veliko vlogo kot zaveznica vlade. Stam-
bolijski režim je podpiral komunizem, ki
je bil naperjen proti inteligenci in proti
buržuaznemu socialnemu in gospodarskemu
redu in sploh proti meščanskemu prebi-
valstvu. Temu so mnogo pripomogle Stam-
bolijske namere, da se nekateri zakoni
ne spoštujejo. S tem je bil pojm reda in
zakona precej omajan in razvila se je vera
in želja, da se mora in sme zrušiti država
in družabni red. Kljub temu pa je omembe
in hvale vredno, da bolgarsko ljudstvo v
več mestih, tega pokreta komunistov ni
sprejelo in odobrilo. Komunisti ne morejo
potegniti ljudske mase s seboj v boj. Samo
posameznike lahko pobijejo. Za seboj imajo
peklenski stroj, ne pa ljudstva. Katastrofa
na veliki četrtki je bila strašna. V prvem
času je nastalo razburjenje, pa vendar ni
ljudstvo nikjer tega vzelo za povod revolu-
cionarnemu pokretu. Ravnotako je tlača-
ljivo, da med revolucionarji skoro ni no-
benega kmeta ali delavca, kar je dokaz,
da naš narod ljubi mir in red, katerega
mu je nudila sedanja vlada že nad dve leti.
Krivci so napolizobraženci. V glavnem so
to napolizobraženci, ki so bili vrženi iz
svojega miljeja, pa ne vedo, kam spadajo.

Na vprašanje, kaj je z izjavami, ki so
jih dali drugi ministri glede odgovornosti
Srbije, je odgovoril minister Kalfov, da ni-
ma nič dodati komuničanju, ki ga je izdala
o tem bolgarska vlada. Časnikarji, ki so
bili svoječasn poslani v Sofijo, so se ži-
vahno prepirali in trdili, da so osebno sli-
šali, kako je notranji minister Rusev izja-
vil popolnoma drugače v njihovi prisotno-
sti o Srbiji. Nato je Kalfov odgovoril, da
lahko samo tisto ponovi, kar je oficijelno,
da namreč Rusev ni obtožil ne Srbije ne
srbske vlade. On ne more odgovarjati za
tisto, kar so posamezniki mislili, da so sli-
šali in razumeli. Avtentičen tekst vsake iz-
jave je tisti, ki se oficijelno objavi. Ravno
to je ponovil glede izjav angleških parla-
mentarcev. Dokler so bili v Sofiji, niso ši-
rili teh izmislenih trditve. Zakaj so to sto-
rili, ko so prišli iz Bolgarske, ne ve poja-
niti. Ideal bolgarske vlade je, da pride do
čimvečjega zblizanja vseh balkanskih na-
rodov, da pride do sporazuma in sodelo-
vanja med njimi. To je stvar, ki jo je raz-
vil v razgovoru z dr. Niničcem, ki je bil
samo informativnega značaja. To je bil raz-
govor, kakršni so v navadi med dobrimi
sosedmi in ni bil noben pakt. Ugotavlja, da
je bil Niničec tekom razgovorov istega na-
ziranja, da se sedanji red ne sme menja-
vati. Ravnotako ga je dr. Niničec obvestil
o ukrepih jugoslovanske vlade, ki jih je
podvzela v zvezi z dogodki v Bolgariji.

Na vprašanje nekaterih časnikiarjev,
katera vprašanja najbolj motijo sporazum
med Jugoslavijo in Bolgarijo, ali ni to mor-
da vprašanje Macedonije in vprašanje ko-
mitašev, je odgovoril, da je sedanja bol-
garska vlada mnogo storila v tem pogledu.
Kar se tiče razmerja Bolgarske do Grčije,
je odgovoril Kalfov, da so odnosi ravn-
tako prijateljski, kar jasno dokazujejo po-
slednji dogodki. Kar se tiče vesti, da je
njegovo potovanje v zvezi s tem, da bi od
velesil ponovno dobiti dovoljenje za pove-
čanje vojaštva, oziroma za uvedbo redne
vojske je odgovoril, da so te vesti brez
podlage, ker je povečanje, ki ga je dovo-
lila veleposlaniška konferenca, zadostno.
Na vprašanje, ali bo z 31. majem reducira-
nega 10.000 možta, je odgovoril, da bodo
odpuščeni, ker bo Bolgarija končala do ta-
krat boj s komunizmom.

Kar se tiče njegovega odpotovanja iz
Belgrada in njegove smeri, ni hotel dati
natančnega odgovora, pač pa je dejal, da
je to odvisno od razgovorov, ki jih bo te-
kom dneva še imel. V Belgradu se je se-
stal z dr. Niničcem, ni pa imel namena
stopiti v stik z Nikolo Pašičem.

Nato se je še razgovarjal s posameznimi časnikarji, katere je že od prej poznal, nakar se je poslovil. Zvečer je bila na bolgarskem poslanstvu večerja, katere so se udeležili zunanji minister in višji uradniki zunanjega ministrstva.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) V zvezi s protiboljševsko propagando je pomočnik zunanjega ministra Marković danes dopoldne sprejel tukajšnjega avstrijskega poslanika dr. Höfingerja in ga opozoril, da je Dunaj središče boljševske propagande. To dejstvo ne more nikakor ugodno delovati na to, da bi vladali med obema sosednjima državama dobri odnosi. Ker pa je žetli, da dobri odnosi ostanejo, mora avstrijska vlada storiti proti komunistom primerne korake.

Reakcija se čezdaljebolj razvija

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Danes je v Belgradu narodni praznik Gjurgjevega dne in politično življenje je popolnoma zastalo. Mnogo se je govorilo o anketi o Radičevih mandatih. V zvezi s tem so bili razgovori o včerajšnji avdienci dr. Nikića. Politični krogi so danes raznesli vesti, da se tako v vladi kakor tudi pri drugih državnih faktorjih resno dela na tem, da se ustava revidira, kakor smo svoječasno poročali, da se uvede dvodomni sistem. Zanimivo je, da so mnogi radikalni prvaki govorili, da bi se o priključitvi revizije ustave predručali sedanji sistem volitev. So mišljenja, da bi bilo potrebno vpeljati javno glasovanje. Dasi ravno te kombinacije še vedno nimajo prave oblike, vendar je to mišljenje zanimivo za tendence sedanjih vladnih strank. Javno glasovanje je namreč dosedaj v veljavi samo na Mažarskem, sicer pa nikjer drugod. Ravno tajno glasovanje je ena največjih pridobitev moderne dobe.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Dne 16. t. m. odpotuje kraljevski par v Dubrovnik. Od tam se odpelje kraljica na Bled, kralj pa se vrne v Belgrad. Z ozirom na to potovanje kralja se misli, da se bo položaj v smeri ustvarjanja nove vlade moral razjasniti. Drugi krogi pa mislijo, da je to nemogoče in da se bo sedanje stanje vzdržalo, dokler sedanja vlada ne izvrši proračuna in najnujnejših zakonov, ki so potrebni, da se režim okrepi.

Anketni odbor v Zagrebu.

Zagreb, 6. maja. (Izv.) Danes so prišli semkaj člani anketnega odbora: dr. Laza Marković kot predsednik, dr. Janić, Kojić, Simonović, dr. Radičević, Bora, Milovanović, Angjelinović, dr. Šuperina, dr. Polić, dr. Behmen in Srdjan Budisavljević. Ob pol 5 popoldne so se člani sestali v mali saborski dvorani. Seja je trajala do 7 zvečer. Po seji je dr. Laza Marković izjavil vašemu dopisniku: Danes se je vršila četrtja seja anketnega odbora. Sklenjeno je, da se preišče material, ki je potreben, da bi se moglo rešiti, ali naj se anketirani mandati razveljavijo ali odobre. Narodna skupščina zahteva poročilo o tem, v kakšnem razmerju so bili gospodje od HSS v vstopom HRSS v kmetstvo internacionalo. Sklenili smo, da se pregledajo sodni akti, ki se nahajajo pri sodnem stolu in se nanašajo na zadevo Stjepana Radića in tovarišev. Poleg tega smo sklenili, da se pregledajo tudi drugi spisi in zapisniki HRSS, ki niso pri sodišču, in da se zasliši Pavle Radić. Načelno smo sklenili, da gremo v posamezne volivne okraje, kjer so bili anketirani poslanci izvoljeni, če bo to potrebno. Jutri ob 10 dopoldne gredo člani anketnega odbora na sodišče, da pregledajo tozadevne sodne akte.

O delu anketnega odbora sta izjavila dr. Behmen in Angjelinović, da po izjavi Pavla Radića v narodni skupščini in po sklepih glavnega odbora HSS ni nobenega razloga, da se osporjeni mandati ne bi verificirali. Po mnenju obeh bodo na predlog anketnega odbora v narodni skupščini vsi anketirani mandati verificirani. Delo anketnega odbora v Zagrebu je samo formalnega značaja. — Dr. Nikić je izjavil vašemu dopisniku, da se stvar razvija ugodno.

Italija.

BOLJŠEVIŠKA PROPAGANDA.

Rim, 6. maja. Sen. Garofalo je vložil na zunanjega ministra interpelacijo, v kateri opozarja na boljševsko propagando v Italiji, ki izhaja neposredno s sovjetskega poslanstva v Rimu.

PARLAMENTARNA REFORMA.

Rim, 6. maja. Komisija osemnajstoric je v glavnem dovršila svoje delo o parlamentarni reformi. Bistvene točke preosnovanega načrta so sledeče: Kraljeve pravice ostanejo nedotaknjene. Položaj senata se požiivi in okrepi. Imenovanje senatorjev ostane pridržano kralju. Vsi zakonski načrti se morejo predložiti obema zbornicama brez ozira na vrstni red. Vlada, ki ji poslanska zbornica izglasuje nezaupnico, se more sklicati na senat. V skrajnem slučaju odloča o zaupnici skupni zbor senatorjev in poslancev z večino glasov. Vlada bo mogla glasovanje o zaupnici tudi odgoditi za določen čas. Dalje se uvede ameriški sistem, da more nezaupnica zadeti samo posamezne ministre, ne da bi morala zaradi tega odstopiti celokupna vlada.

Poslanska zbornica bo sestavljena iz dvoje vrst poslancev: 300 meščanskih ali splošno političnih, ki se volijo temeljem enomenskega sistema, in 300 zastopnikov avtarhičnih gospodarskih korporacij, ki jih volijo zbori teh korporacij. Te korporacije ali zbornice se bodo delile v tri vrste: obrtne, trgovske in industrijske,

kmetske in kmetsko-industrijske. V prvo vrsto spadajo razne obrti in rokodelstva ter javna služba, v drugo trgovci, tehniki in delavci, v tretjo kmetje, najemniki in dlnarji.

NOTRANJEPOLITIČNI DOGODKI V ITALIJI.

Rim, 6. maja. Ministrski predsednik Mussolini je bil 4. t. m. pri kralju, kateremu je predložil v podpis novi aeronavtični red in imenovanje generala Bado-glia za načelnika generalnega štaba, gen. Graziosi za podnačelnika in gen. Cavallera za držav. podtajnika vojnega ministrstva.

Senatu je Mussolini predložil zakonski načrt o ustroju vrhovnega poveljstva, ki naj bi mu bile poslej podrejene vse tri skupine narodne brambe: vojska, mornarica in zračno brodogradnja. Mussolini hoče tudi v najkrajšem času izvesti svoj načrt o združitvi vseh upravnih poslov vojske, mornarice in aeronavtiške v enem samem ministrstvu za narodno brambo, ki bi ga sam prevzel.

Veliki admiral Thaon di Revel se s temi Mussolinijevimi načrti ne strinja ter je podal demisijo.

Parlament je sklican za 14. t. m. Kot prva točka pride na dnevni red ženska volivna pravica za upravne zbornice. — Doslej aventinska opozicija še ni izjavila, če se vrne v parlament ali ne. Pač pa so sklenili komunisti, da bodo sodelovali na razpravah v parlamentu.

Senat se je sešel 5. t. m. in brez debate odobril vojni proračun.

POVRATEK TROCKEJA V MOSKVO.

Moskva, 6. maja. (Izv.) Trocki se je vrnil v Moskvo, kjer prevzame v sovjetski vladi važen gospodarski referat.

POLET NA SEVERNI TEČAJ.

Hamburg, 6. maja. (Izv.) Amundsen, znani raziskovalec polarnih krajev, javlja, da so letala za let na severni tečaj pripravljena in v popolnem redu. Severni tečaj bodo poskusili preleteti prihodnji teden.

Politične vesti.

+ Nov državotvorni čin PP. režima. Kakor poroča »Slovenski narod«, je kralj podpisal na predlog ministra prosvete ukaz s katerim se premeščajo: profesor gimnazije v Mariboru Franc Bračun na gimnazijo v Nišu, profesor I. gimnazije v Ljubljani Evgen Jarec na gimnazijo v Tuzli in profesor II. realne gimnazije Bogumil Remec na gimnazijo v Jagodini. — Profesor Bračun je narodni socialist, profesor Bogumil Remec je podnačelnik SLS, profesor E. Jarec pa istotako viden član naše stranke in je pri zadnjih državnozborskih volitvah bil namestnik kandidata SLS za ljubljansko okoličje. — Vsi prestavljeni so že stari profesorji, ki so služili vseskozi brez najmanjšega prigovora. — Kakor slišimo, sledijo še druga premeščenja profesorjev, ki ne pripadajo SDS. — O tem najnovejšem nasilju in maščevanju režima bomo seveda še govorili.

+ Slovenščina se podi že iz uradov! Dr. Farčnik, okrajni glavar v Šmarju pri Jelšah je poslal slovenskim občinam svojega okrajnega okrožnico: »Srežki poglavar. Šmarje pri Jelšah, dne 17. aprila 1925. Broj 25/mob. Spisak siromašnih vojnih obveznika kojima daje opština hranu za tri dana i obuču. Svima opštinskim predstojnicima v području ovog sreza. Po postojećim propisima dužna je svaka opština slučajnu mobilizacije svoje siromašne vojnne obveznike opskrbiti sa hranom za tri dana i obučom. Ovi obveznici moraju se već u mirno doba voditi u evidenciji. To Vas pozivam, da mi odmah predložite jedan spisak preko siromašnih obveznika u području naslova, sa sledećim rubrikama: 1. tekući broj, 2. čin, 3. ime i prezime i očevo ime, 4. selo, opština i srez odakle je (ulica i kućni broj) i 5. godina rođenja i redni broj spiska vojnih obveznika i 6. primedba. Ovo se odnosi samo na obveznike izpod 50 godina starosti, Srzatski poglavar: Dr. Farčnik s. r.« — Na Hrvatskem ali v Srbiji bi započeli uradnike, ki bi začeli uradovati na primer v slovenskem jeziku; v Sloveniji pa moramo uradnike, ki se sramujejo slovenskega jezika, še plačevati. Komaj si je naš jezik po skoro polstoletni borbi priboril v uradih pravico do obstoja, pa bomo morali Slovenci v lastni državi zopet začeti borbo zanj!

+ Gospod Kalfov in gospod Ninčić. G. Kalfov je minister za bolgarske vnanje zadeve in g. dr. Ninčić je minister za vnanje zadeve kraljevine SHS. Ni še dolgo tega, ko so vladinovski listi oznanjali vsemu svetu v Jugoslaviji, da moramo mi vsi, ki pravimo, da smo Jugoslavlani, ostro nastopati proti Bolgariji. Včeraj pa poročajo vladinovski listi, da je g. Kalfov, bolgarski minister vnanjih zadev, katerega so še pred dnevi dolžili strašnih izjav in obdolžitev na naslov Jugoslavije, bil gost dr. Ninčića, s katerim se je zelo dolgo razgovarjal in s katerim sta »izmenjavala skupne misli o obojestranskih vidikih.« Kakšni so ti »vidiki in obojestranske skupne misli, tega sicer vladinovsko časopisje ne pove natanko, ampak tako med vrsticami se da brati, da so bile »skupne misli« naperjene proti »boljševski nevarnosti«, o kateri je še nedavno minister dr. Ninčić izjavil poročevalcem tujih listov, »da je na Balkanu ni.« To pa izmenjave »skupnih misli in vidikov« ne ovira. Mogoče so se našle kakšne druge »skupne misli in skupni vidiki«? Mogoče taki, ki omogočajo prestavljanje raznih uradnikov iz severa na jug in obratno ali pa celo iz Bolgarije v Srbijo in narobe. Toda »skupni vidiki« so nas zapeljali skoraj že predaleč. To, kar smo pravzaprav hoteli povedati, je to, da se nam strašno čudno zdi, da vladinovski listi sedaj ne

Ivan Ogrin:

Milanski velesejem.

Naša država žal še nima trgovske pogodbe niti z eno državo.

Zato so vse naše gospodarske prilike zelo prizadete. Posebno hudo se čuti, da nimamo trgovskih pogodb niti z našimi sosedi. Kar se trgovskih stikov tiče, smo najbolj navezani na naši dve sosedni državi, in sicer na Italijo in Avstrijo. To velja pred vsem za nas Slovence in deloma tudi za Hrvate. Trgovski odnosi s posameznimi državami so odvisni tudi od političnega razmerja med dotičnimi državami. To se posebno opaža pri razmerju do naše sosede Italije.

Gotovo je, da gredo večkrat trgovski vidiki tudi preko političnih, da sta dva soseda tako navezana eden na drugega pri trgovanju, da se kljub neurejenim političnim in trgovsko-pogodbenim odnosom dobijo medsebojni stiki. In to ravno vidimo v precejšnji meri na našem doseganjem razmerju z Italijo. Eden od drugih smo odvisni. Naloga dobre gospodarske politike je to proučevati in v svoj prid izkoristiti.

Nedvomno teži Italija za tem, da čim tesneje naveže zaledje Trsta glede prekmorske trgovine. Blagostanje Italije je v tem, da postaja čim bolj pomorska trgovska velesila, saj je to dano že po njeni

geografski legi, kakor tudi po njeni veliki obiljivosti. Zato je njena druga naloga, dati svojim ljudem kruha doma ali v inozemstvu; ker je poslednje zvezano s težkočami, je treba domače gospodarstvo preurediti, da dobe ljudje doma delo.

Za preukrenitev domačega gospodarstva delujejo Italijani tako-le: a) industrializacija posebno onih delov države, kjer so dane ugodne prilike za to; b) dvig agrarne produktivnosti; c) povečanje tujkega prometa.

Glede industrije Italijani niso ravno na najvišji stopnji. Zato jim manjka poleg drugega pred vsem še surovin, kakor les, železo, volna, premog itd. Industrija je razvita v Zgornji Italiji ter tvori Milan glavni centrum vsega gospodarskega, kakor trgovsko-industrijskega gibanja. V okolišju mesta Milan so vse večje in pomembnejše italijanske industrije in ta okoliš sega tja do Bergama in proti Tirolski. Ker manjka tej industriji premoga, so začeli z elektrifikacijo cele Zgornje Italije. Od švicarske meje ob Komijskih jezerih tja do Turina proti zahodu in doli do Trsta in Benetk se vijejo električni vodi ter zalagajo vse količaje pomembne obrtne in industrijske obrate z električno silo. To je silno velik razmah Italije na polju industrializacije. To, da so pri pomembnejših industrijah udeleženi Nemci, gotovo še pospešuje napredek.

Italija tudi agrarno ni tako na sla-

bem, kot bi kdo mislil, da mora vse kupovati. Italijansko ljudstvo zelo skromno živi. To, da Italija tudi precej uvaža živež, je le posledica velike obiljivosti. Na razstavi, oziroma velesejmu v Milanu je poseben agrarni oddelek, kjer se je videlo, kako veliko važnost v novem času polagajo na zboljšanje in plodovitost zemlje. Tu je zastopana živinoreja, konjereja, mlekarstvo, svinjereja in kokošjereja. Pa ne samo to, vidi se tudi, kako ogromne množine umetnega gnojila vseh vrst se v Italiji izdelata, in koliko se ga tudi konsumira. Tudi mlekarstvo in sirarstvo je na višku.

Kar se tiče tuiskega prometa, je gotovo, da ima Italija vse ugodne prilike, saj so zanimivosti in umetnine kar nako-pičene. Italija ima pa tudi krásna in ogromna letovišča, ki nudijo tujcem vse udobnosti. To panogo Italijani zadnji čas zelo podpirajo z olajšavami pri vizumu, na železnicah in parobrodih, dalje z velikimi reklamami v tujini, pa tudi s tem, da cene niso ravno pretirane.

Milanski sejem, ki je prava ilustracija tega, kar sem sedaj navedel, je zelo obsežen, in je, kakor se vidi, zrastel do sedanjega obsega v par letih. Iz lesenih lop in barak, postaja polagoma velik in velikimi zidanimi in stabilnimi paviljoni, vse pa gotovo še par let ne bo dodelano. Skoraj vse provincije Italije imajo že svoje stabilne in večje paviljone, istotako

tudi posamezne stroke, industrije, trgovine in obrti. Te si grade skupne paviljone. Tudi posamezne države imajo svoje paviljone, tako Nemčija, Francija, Švica, Češka, celo Rusija itd.

Naša država ima le mali leseni paviljon, katerega so nam dali v najem. Da organizacija in udeležba v našem delu ni bila v redu, mi menda ni treba še posebej povedati. Pripeljali so predmete šele teden dni po otvoritvi iz lyonskega sejma. Slovenci smo bili zelo malo zastopani. Kakor sem jaz presodil položaj, bi morali biti ravno mi Slovenci v prvi vrsti zastopani, saj so naši trgovski stiki posebno z gornjo Italijo zelo živahni.

Zato smo že tam govorili z našim generalnim konzulom, dalje z g. dr. Todorovičem, sekcijkim šefom in z drugimi interesi, da bi se za prihodnje leto napravil manjši lastni paviljon, da zameremo primerno in častno biti na sejmu zastopani. Prav bi bilo, da bi vzeli mi Slovenci to iniciativo in izpeljavo v roke. Imamo naše stavbne umetnike, tudi gradivo, n. pr. les bi se dobil od požrtvovalnih naših lesnih tvrdk. Z nekaj stotisoč vladne podpore se da to dobro izpeljati. Prostor nam je obljubljen za pet let brezplačen.

Prepričan sem, da bodo nekateri se mi še dolgo let obostojali. In eden teh prav gotovo oni v Milanu, ki je vzrast iz industrijskih tal.

napadajo zaradi »skupnih vidikov« dr. Ninčiča, kakor so napadali nedavno »Slovenca«. Če imata dr. Ninčič in g. Kalfov »skupne vidike«, mora biti dr. Ninčič »vendar« »bugarofil«, ali ne? In »avstrijant« mora biti in »klerikalec«, to je »vendar« jasno! Pa nič, prav nič! Kje je »Jutro«, kje je »Naroda«, kje je »Domena«? Rešujte vendar, za Boga svetega, kraljevino SHS pred »bugarofilstvom« dr. Ninčiča!

— Razmerje med radikali in samostojnimi demokrati opisuje tudi radikalno »Vreme« na sličen način kakor smo ga opisali včeraj po »Juturnem listu«. Tudi »Vreme« trdi, da radikali nimajo nič proti temu, če vstopijo samostojni demokrati v radikalno stranko, ampak le kot posamezniki, ne pa kot stranka, ki bi morala dobiti za svoj samomor še neke politične koncesije. Ker so pogajanja med radikali in HSS še vedno v teku in potekajo po poročilih skoro vseh listov

tudi uspešno, je zelo verjetno, da bodo samostojni demokrati prav radi prestopali v radikalno stranko tudi kot posamezniki. O dr. Krizmanu že govore radikalno, da je »naš čovjek«.

Dopisi.

Jesenice. Tukašnja livarna je viliča že nad 2000 jeklenih zvonov, v skupni teži 1 milijona 280.800 kg. Premer vseh zvonov znaša 2.181.764 m/m ali 2.18 km. Torej bi človek potreboval pol ure, da bi prišel od prvega do zadnjega zvona. Tisočeri zvon je bil vlit 1. julija 1922 za župni urad Moravče in je tehtal 3430 kg. Dvatisočeri je bil vlit za Studor pri Gorenji vasi in je tehtal 985 kg. Velik napredek je pokazala tovarna, če se pomisli, da pred vojno ni bil vlit v tej tovarni še noben zvon. Brez dvoma je Kranjska industrijska družba ob tako sijajnem napredovanju in ob takem izrednem jubileju primerno nagradila sodelujoče delavstvo.

Dnevne novice.

— Ukinjena subvencija za »Uradni list«! S sprejemom novih proračunskih dvanajstin je bila ukinjena tudi subvencija za ljubljanski »Uradni list«, katere so dosedaj dovoljevale vse vlade. Ni nam znano, ali je bila ta subvencija ukinjena radi tega, ker izhaja »Uradni list« v latinici in v slovenskem jeziku, ali je denar morda namenjen za kreiranje kakkega podtajnškega mesta pri enem ali drugem ministrstvu, ali pa ima minister dr. Zerkov že tako malo vpliva v Belgradu, da niti za svojo lastno tiskarno ni mogel poskrbeti, da bi dobila podporo, katero je dosedaj vedno prejemale od vsake vlade, bila te ali one stranke, centralistična ali federalistična. — Morda nam bo »Jutro« ali njegova popoldanska izdaja pojasnilo celo zadevo in navedlo vzroke, kako je došlo do tega žalostnega dejstva. Ali pa sta morda slovenska poslanka SDS na to pozabila?

— G. Ivanu Mohoriču, tajniku Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, ki je imenovan za pomočnika ministra za šume in rude, se je, kakor smo zvedeli, na tajni seji Trgovske in obrtne zbornice 5. t. m., dovolil 6 mesečni dopust, to se pravi, da bo kot pomočnik ministra vlekkel dalje tudi plačo tajnika Trgovske in obrtne zbornice. Se nam ne zdi prav.

— Dan treznosti. Vsem ravnateljstvom srednjih šol, učiteljskih v ljubljanski oblasti. — Namesto direktnega obvestila velja ta uradni razglas: »Dan treznosti naj proslavi vse srednje šole in učiteljska v ljubljanski oblasti v soboto, dne 9. maja t. l. Navodila so ravnateljstva dobila od g. inspektorja ministrstva za narodno zdravje. V Ljubljani bodo popoldne tri prireditve v opernem gledališču. Druge šole v ljubljanski oblasti prejmejo posebne razpise za poznejšo enako proslavo. — P. br. 5390. Za velikega župana: Dr. Pestotnik.

— Poglavje o volivnih goljufijah. Ker »Jutro« in »Narod« veliko kričita zaradi nekega slučajja iz zadnjih državnozborskih volitev iz Krizev pri Trzinu, ki je bil te dni pred sodiščem, jima hočemo mi postreči z drugim slučajem, ki se je tudi zgodil v nekem kraju na Kranjskem. Tam so pri zadnjih državnozborskih volitvah javno točili vino in žganje in delili klobase volivcem, od tam so vodili volivce na volišče. Okrog 50 ljudi je bilo napojenih, nekateri so bili popolnoma pijani. Očitno se je tu kršil zakon, volivci so se javno podkupovali. Orožniška patrula je prišla na kraj, kjer se je točilo, in prišla nekega, ki je delil vino in klobase, ta pa se je izgovarjal rekoč: »Jaz nimam nič pri tem«, ter navedel enega javnega funkcionarja in nekega uradnika, ki da sta mu to naročila. Orožniki so zadevo dali na protokol in hoteli preprečiti nadaljnje točenje alkoholnih pijač, a neka uradna oseba je prepovedala orožniškemu poveljniku vsako vmešavanje in mu ukazala naj postavi točilo. Orožniki so zadevo naznanili državnemu pravdnistvu, o katerem pa nam ni znano, kaj je v tej zadevi storilo. Zanimivo pa je, da se je potem — na inicijativo demokratov seveda — en orožnik kazensko prestavil v drug kraj. O takih slučajih »Jutro« seveda ne poroča.

— Preganjanje hrvatskih Orlov. V nedeljo 10. maja pripravila Hrvatski Orel v Šibeniku ob priliki dneva katoliške mladine veliko akademijo v mestnem gledališču. Medtem ko celokupno meščanstvo Šibenika z velikimi simpatijami gleda na delo za ta slovesen dan katoliške mladine, sta ravnatelj perparantije in gimnazije prepovedala učencem svojih zavodov vsako sodelovanje pri akademiji in Hrvatskem Orlu sploh, čeprav ima orlovsko gibanje že štiri leta v Šibeniku svoje najzvestejše delavce ravno v dijaki obeh srednjih šol. Ravnatelj sta utemeljila svojo naredbo z znano motivacijo o širjenju »separatizma« in »verske nestrpnosti«, ki jo je vpeljal v januarju t. l. minister prosvete Pribičević.

— Vprašanje na Kmetijsko družbo. Lansk leto je Kmetijska družba razpošiljala okrožnico svojim članom, vinogradnikom na Dolenjskem, da bo njena galica boljše kakovosti in peč ceno, kakor jo prodajajo trgovci. Izkazalo se pa je, da je bila galica prav take kakovosti, kakor so jo prodajali vaški trgovci, ter da je bila cena galice, katero je prodajala Kmetijska družba, višja, kakor pa so jo prodajali vaški trgovci na drobno. Tudi za

letos je Kmetijska družba razpošiljala isto okrožnico, češ, da bo njena galica boljše in cenejša, kakor jo prodajajo trgovci. Toda cena galice, ki jo prodaja Kmetijska družba, je v Ljubljani po 7 Din 50 par, vaški trgovci jo pa prodajajo iste kakovosti po 7 Din 75 p; vozarina znaša pri 1 kg galice približno 50 par, ter je tedaj galica Kmetijske družbe najmanj za 25 par dražja, kakor se jo dobi pri vaških trgovcih na drobno. — Pri tem pa razpošilja Kmetijska družba galico na debelo in morajo njeni člani kupnino še naprej plačati. Ali je tako ravnanje v korist članov Kmetijske družbe? Ali se še more imenovati Kmetijska družba zaščitnica svojih članov, vinogradnikov?

— Stanovanjsko vprašanje v Dragatušu. V Dragatušu je tamkajšnja orožniška postaja zaželela stanovanje v šoli, in sicer dve sobi in kuhinjo. O vseh teh pripravah pa ni vedelo nič pozitivnega učiteljstvo. Ta teden je prišel iznenada dopis velikega župana, kateri je dovolil orožništvu stanovanje gospodinske učiteljice, njo pa postavil iz stanovanja v šoli pod mlo nebo. Seveda je dobil gospod župnik, predsednik krajnega šolskega sveta nalog, da preskrbi g. učiteljici potrebno stanovanje, toda kje, če si ga niso mogli nikjer priboriti orožniki, ki so stikali za njim že nad leto dni? Zakaj se deložirajo učitelji iz stanovanj, katere so namenjena le njim, v nje pa nameščajo orožnike? Odlok velikega župana z dne 20. aprila 1925. U. br. 5514 naj se torej korigira, če ne več, vsaj v toliko, da bo dobila učna oseba nazaj vsaj eno sobo in kuhinjo, ena soba pa naj ostane orožništvu, katerim bo zadostovala, ker so vsi poročni, njih pisarna pa tudi ne zahteva več prostora.

— Čebelnj roj je dobil 4. maja t. l. Jožef Ribič, pos. in župan na Lazih št. 44, obč. Velikavas p. Moravče.

— Naši dijaki na Francoskem. Od »Zveze neodvisnih dijakov Srbov, Hrvatov in Slovencev« v Parizu smo prejeli naslednjo izjavo: Globoko obžalujemo, da je eden izmed naš dijakov oklevetal Francosko in posebej še gospoda Herriota, predsednika parlamenta, našega velikega prijatelja. Nj svačeno trdimo, da je dotični, ki je napisal nesramni uvodni članek v »Riječi«, glasilu ministra Pribičevića, edini nevaležnež med nami. Njegovo obnašanje je tembolj nesramno, ker že dve leti uživa ustanovo francoskega ministrstva prosvete. — Mi obojamo svojega tovariša in izražamo svojo livaležnost Franciji in predsedniku njenega parlamenta g. Herriotu. — V Parizu, 3. maja 1925. Podpis: G. Penkočič.

— Premovanje plemenske govede za okraj Kranj se vrši v soboto, dne 9. maja ob pol 9 v Kranju na sejmšču. Za premovanje je določenih 5000 Din iz državnih sredstev, 5000 Din pa iz sredstev živinorejskega odbora v Kranju, za govedo svojega okoliša. — Živinorejci se vabljani, da priženete na to tekmo svoje najboljšo plemensko goved. — Vabijo se pa tudi ostali živinorejci v obče, da si ogledajo našo izbrano živino.

— Belgrajska pošta. Neki belgrajski list prinaša obširno statistiko iz poslovanja belgrajske pošte. Po teh podatkih odpošilja Belgrad mesečno približno poldrugi milijon razne korespondence, dobiva pa po tri milijone. Vsega skupaj gre torej preko belgrajske pošte mesečno 4 in pol milijona pisem ali po 150.000 dnevno. Časnikov odpošilja Belgrad približno milijon izvodov mesečno, priporočenih pisem do 100.000, ekspresnih 5000. Kar se tiče denarnega prometa, je bilo v minoletem mesecu na belgrajski glavni pošti vplačanih na čete 10.408.552 Din. Po nakaznicah je bilo vplačanih 5.623.700 Din, izplačano pa 17 milijonov 989.604 Din. Vsi poštni uradi belgrajskega poštnega ravnateljstva so poslali za minoli mesec od prodaje znamk in drugih poštinih vrednotnic nad 65 milijonov dinarjev, pokrita pa je dala ravnateljstvo tem uradom do 4.500.000. Od teh prejemkov je glavna pošta v Belgradu vložila na poštni hranilnici 60.140.000 Din, ostalo je naložila v kuponih vojne odškodnine in državnega posojila. Na poštinih pristojbinah je prejela belgrajska pošta minoli mesec 990.892 Din, v čemer niso vračunane pristojbine, odnosno znamke, ki jih je občinstvo samo nalepilo na korespondenco. Razen tega je treba upoštevati uradno korespondenco, ki se odpravlja brezplačno in

dopisovanje 180 drugih zavodov in ustanov, ki imajo istotako pravico do brezplačnega odpošiljanja pisem. Vse to ogromno delo opravlja na belgrajski glavni pošti 265 nameščenec, in to večinoma v prostorih, ki so za časa okupacije služili Avstrijcem za hleve. Ti prostori so vlažni in temni in gorj v njih električna noč in dan. Na prostoru 9 m² dela po osem oseb! Zdravniška preiskava je pred kratkim dognala, da je 90 odstotkov poštnega osobja jetičnega! — Človek bi se prijel za glavo: toliko milijonov se neprestano steka v Belgrad, tako široko se troši za razkošje, za reprezentanco, za vitez, za tako nujne potrebe pa ni denarja.

— Državna pomoč uslužbencem, kateri so postali za delo nesposobni. Člen 152. uradniškega zakona se v krogu državnih nameščenecv jako različno tolmači. Ta člen govori o pomoči tistim uslužbencem oziroma njih družinam, ki so postali za delo nesposobni, a še nimajo pravice do pokojnine. To različno tolmačenje je dalo osrednji komisiji za izvršitev zakona o državnih uslužbencih povod, da je poslala ministru za socialno politiko svoje mišljenje glede tega vprašanja. Po mišljenju te komisije, ki deluje pri ministrstvu pravde, se odmeri podpora po zadnji plači po starem zakonu v teh primerih: Podpora dobe oni uslužbenci ali njih družina, kateri so za delo nesposobni ali so umrli po 1. septembru 1923. leta, ko je stopil novi zakon že v veljavo, ako je imel uslužbenec na dan prestanka službovanja več kakor tri leta državne službe. Podpora dobe tudi tisti državni uslužbenci odnosno njihove družine, kateri so uživali milostno podporo 1. septembra 1923. leta, a rok milostne podpore poteče po 1. septembru 1923. — Podpora daje pristojni minister s svojo odločbo v vsakem konkretnem primeru. Oceniti mora preje, ali so izpolnjeni vsi pogoji za podelitev podpore, posebno ali nima posilec nobenih drugih dohodkov, niti ni sposoben za delo. Podpora se izplača, kadar glavna kontrola z ministrov odredbo soglašala. — V onih primerih pa, pri katerih je nastopila okoliščina iz člena 125. zakona pred 1. septembrom 1923, se podeli podpora le po zakonu, to je po prošnji prizadelega na narodno skupščino. Vse prošnje za podporo se nahajajo pri resornih ministrih in naj se prizadeji obračajo neposredno nanje, če žele pojasniti.

— Velika nesreča na Bledu. Zadnja leta se na blejskem jezeru vedno pogostejše dogajajo nesreče, ki zahtevajo po več človeških žrtev. Največkrat je seveda kriva nepredvidnost posameznih izletnikov, ki se brez ozira na velikost čolna v prevelikem številu natrpajo v čoln, katerega potem nevesel ne more več obdržati v ravnotežju, ako se močno zamaje. Lansko leto se je dogodilo precej nesreč, ki so zahtevale več človeških življenj, nekajkrat pa je prišla pomoč ravno še ob pravem trenutku. Časopisje je že lani ob teh prilikah opozarjalo na to, da se strogo izjavi določilo, koliko ljudi sme v vsak čoln, ker je nosilnost vsakega čolna oblastveno določena.

— V tork zvečer se je zopet dogodila nova nesreča na blejskem jezeru, ki je zahtevala tri mrtve, dva sta se pa komaj rešila iz valov. Ko so se nekako po 23. uri vračali iz gostilne pri »Strgulcu« na Mlinem čevljarski pomočnik Stanko Knall, Mirko Ariel, Alojzij Mihelič, Jakob Dežman in Leopold Rozman, so odpeli ob bregu večji čoln, ki je določen za 8 ljudi, da se še nekoliko vozijo po jezeru, predno gredo domov. Ker se je čoln pri tem, ko so skakali vanj, začel močno zibati, se je že kake tri metre od brega prevrnil in pokopal vseh pet pod seboj. Dasi ravno se je nesreča dogodila blizu brega, se je vendar samo dvema, Rozmanu in Dežmanu posrečilo priplavati na suho. Ostali trije so utonili. — Orožništvo je bilo o nesreči takoj obveščeno in se je tudi takoj poskušilo z akcijo, da se ponesrečenci najdejo. Vendar je bilo vse iskanje, ki se je vršilo celo noč do jutra zaman. Šele jutraj se je ribiču Mandlu posrečilo, da je našel enega utopljenca in nato ob osmih še enega. Utopljenca so nato prepeljali v mrtvašnico. Tragični slučaj je pred vsem vsled tega vzbudil povsod veliko presenečenje, ker se je nesreča dogodila tako blizu brega in vendar zahtevala kar tri žrtve.

— Imenovanja na zagrebški univerzi. Za rednega profesorja v zagrebški teologiji na bogoslovni fakulteti je imenovan prof. dr. Andrija Živković. — Prof. dr. Boris Zarnik je pomaknjen v 2. skupino I. kategorije. — Za asistente so imenovani: dr. Josip Paleček, dr. Drako Sučić, Tomislav Pintar in dr. Vladimir Čavka.

— Gostovanje zagrebške opere v Dalmaciji. Zagrebška opera je pod vodstvom svojega ravnatelja Petra Konjovića odpotovala na gostovanje v Dalmacijo. Nastopila bo v Dubrovniku in v Splitu.

— Ošpice v Zagrebu. V zadnjem času se v Zagrebu zelo širi ošpice. Minoli teden je bilo prijavljenih 19 novih slučajev.

— Vse kakor moški. Zenske ne posnemajo moških samo v obleki, kajenju in podobnem, ampak se čisto v zmislu popolne »enakopravnosti« lotevajo tudi raznih drznih poslov, ki so bili dozdaj več ali manj »predpravica« moških. Tako so te dni na sarajevski pošti odkrili večja poneverjenja, v kateri je zapletena tudi poštna uradnica Ljubica Cvijetić. Tekom sodne preiskave so pa dognali, da ima Cvijetićeva še druge stvari na vesti. Ponaredila je svoja izpričevala, temeljem katerih je bila potem spre-

jeta v službo. Ponaredila je tudi nekaj drugih javnih listin, in to tako spretno, da bi ji smel zavidati vsak izkušen slepar. Preiskava se še nadaljuje.

— Poneverba v državni službi. V Bakru so aretirali uradnika v tamkajšnjem monopolnem skladišču Aleksa-Aca Cvijanovića, ki je poneveril cigaret in žigic v vrednosti 70.000 dinarjev. Cvijanović je živel zelo potratno.

— Nov emblem »Jadranske plovibde«. Paroplovna družba »Jadranska Plovibda« je dobila dovoljenje, da uvede kot svoj emblem Karagorgijev zvezdo. Poslej bo na ladijskih zastavah »J. P.« Karagorgijeva zvezda s štiriimi glavnimi in štiriimi manjšimi kraki v oglih na rdečem polju.

— Posek v oči se zdi poziv prosvetnega oddelka v Ljubljani, ko pozivlja veroučitelje, naj prijavijo potnino za 1. 1925. Gospodine vodja prosvetnega oddelka, kje pa so ostali zneski za leto 1923, za leto 1924? Ali vam je znano, da vlada »reda in močne roke« dolguje našim duhovnikom-veroučiteljem honorar za pouk veronauka za januar, februar in marec za leto 1924? Ali morda veste, da čaka še 560 veroučiteljev na plačo za pouk v septembru, oktobru, novembru in decembru leta 1924? Ako bi se informirali, bi pač lahko zaznali, da nad 600 duhovnikov ni prejelo vinarja plače za pouk veronauka za januar, februar in marec letošnjega leta. Kje so se izgubile svote, namenjene za potnino od 1. julija 1923 do 31. marca 1924? Res, vlada močne roke, velika je tvoja ljubezen do onih, ki so najslabše plačani.

— Krema za čevlje »Neosan« je plod izkustev več desetletij. 1029

— Vse hiti! Kam pa? Z naročili v tovarno Mirim, katera izdeluje ne samo dobro ampak tudi najbolj zdravo rženo in sladno kavo.

Pri rasti!

Odrasli morajo nadomestiti s hrano samo izčrpano moč, otroci pa morajo poleg tega še rasti. Zato je treba posebno paziti na njihovo prehrano. Kjer finančne razmere dopuščajo, dajte jim zlasti, ako so slabotni in razdražljivi, skodelico »Ovomaltine« za zajuterk.

Dobiva se povsod v škafličih po

100 gr	Din 18:50
250 gr	Din 36:25
500 gr	Din 63:25

Iz štajerske.

— Premijera narodne drame »Dome«, ki jo je vpriporil 3. maja t. l. Ljudski oder v Mariboru, je popolnoma uspešla. Drama je bila primerno naštirana in vloge so bile zvečine jako posrečeno izbrane. Brez vsakega laskanja moramo priznati Lj. odru, da nas je presenetil s to svojo dobro igro. Ta vpriporitev nam jasno priča, da hodi uprava in artistično vodstvo po pravi poti in da še lahko v bodoče marsikakšno prijetno presenečenje pričakujemo od te strani. Orkester nas je v odmorih, ki so se pa tokrat nekoliko raztegnili, zares ponovno iznenadil s svojim umetniškim izvajanjem. Udeležba je bila dobra, kar priča, da ve občinstvo ceniti delo in trud naše mlade, zares ljudske dramske institucije.

— Iz Celja. V ponedeljek 4. t. m. se je vršil mesečni živinski sejem, ker je bil istočasno živinski sejem v St. Jurju ob j. ž. in v Loki pri Zidanem mostu, se je prignalo v Celje le malo število živine.

— Smrtina kosa. V celjski javni bolnici je umrl po daljšem bolehanju 4. t. m. mehaniški pomočnik g. Ferdo Kus, 25 let star. Umrl je sin posestnika in gostilničarja g. Mihe Kusa v Celju. Rodbini naše sožalje!

Iz Primorske.

— Nova Bevkova drama. Pisatelj France Bevk je izročil te dni Dramatičnemu društvu v Gorici novo dramo »Materin greh«.

— Cerkevno-glasbeni koncert pri Sv. Jakobu v Trstu. Prihodnjo nedeljo zvečer prirede v dvorani Konsumnega društva pri Sv. Jakobu v Trstu cerkevno-glasbeni koncert, ki ga bo vodil prof. Mirko. Na programu so različne skladbe za mešan zbor in moške glasove. Med drugim bodo izvajali osmeroglasno mašo prof. Mirka, dalje Premilove, Foersterjeve in Gallusove skladbe.

— Ogenj na Lokvah. Na Lokvah je pogorela hiša Franca Grudna, ki ima 40.000 lir škode.

— Naš konzulat na Reki. Jugoslovanski konzulat na Reki ima svoje prostore v zgradbi bivše »Hrvatske Čitalnice«. Generalni konzul dr. Dobričić je že nastopil svoje mesto. Nečajniki, ki jo je te dni priredil konzulom avstrijski gener. konzul pl. Meynier, doyen tamkajšnjega konzularnega zbora, so izvolili svojim dekanom našega gen. konzula dr. Dobričića.

— Ziga Kopajtić †. Pred dnevi je umrl v Rimu znani reški brodolastnik in veleposestnik Ziga Kopajtić pl. Bakar, star 71 let. Pokojnik je bil ustanovitelj hrvatskega paroplovstva. L. 1884. je v zvezi z drugimi kapitalisti osnoval prvo hrvatsko paroplovno družbo s sedežem na Reki, ki se je kasneje združila

>Ungaro-Croat, kateri je Kopajtič predse-
doval vse do 1. 1922., ko se je preosnovala v
>Jadransko Plovitbo, ki je danes največje
jugoslovansko podjetje te vrste. Temu pod-
jetju je načeloval Kopajtič do svoje smrti. Ra-
zen tega je bil predsednik >Banke i štedione
za Primorje na Sušaku in več drugih denar-
nih zavodov. Njegovo truplo so prepeljali na
Reko, kjer ima rodbina svojo grobnico.

Iz Ljubljane.

Ij Umrl je včeraj zjutraj upokojeni mestni
stavbeni nadsvetnik in arhitekt ing. Ciril
Koch v starosti 58 let. Pogreb bo v petek
popoldne ob 4. uri iz Nunske ulice št. 10 na
pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin!

Ij Izrečen vojni red je očitno stopil v
veljavo 1. maja na cestni železnici. Ljudje, ki
so bili ta dan v pozni nočni uri, ko se le še
kak veseljak vrača domov, na Zaloški cesti,
so opazili voz poln vesele družbe, ki je drvel
iz Vodmata proti Ljubljani. Sprva so seveda
mislili, da gre do delavci veseli novega davka
na zaslužek od telesnega dela popravljalat
progo, toda, ko so v vozovi videli osebe, ki po
obilnosti svojega telesa ne bi bile nikakor
prikladne za popravljanje proge niti na zem-
lji še manj pa v zraku, so se veselo zavzeli
in sklenili, razglasiti vsemu mestu, kakšne
ugodnosti nudi od 1. maja dalje vodstvo cest-
ne železnice veseljakom, ki ponočujejo po
Novem Vodmatu in Mostah, pa jim je težko
hoditi v Ljubljano, da ne bodo dobrot nove-
ga voznega reda deležne samo osebe, ki so
slučajno znane s to ali ono merodajno osebo,
ampak vsi brez razlike. Na vodstvo cestne
železnice pa apelirajo, da nov vozni red raz-
glesi.

Ij Cvetlični dan v prid vojnim žrtvam
priredi v nedeljo dne 10. maja t. l. Zveza voj-
nih invalidov, vdov in sirot, podružnica Ljub-
ljana ob prijaznem sodelovanju cenjenih dam
vseh ljubljanskih ženskih društev. Prosimo
vsa društva, da to upoštevajo in cvetlično pri-
reditve za ta dan opustijo. — Odbor.

Ij Umrl si v Ljubljani: Ciril Metod Koch,
mestni stavbeni nadsvetnik v p. in posestnik,
58 let. — Franciška Koračin, zasebnica, 70 let.
— Ivan Vreček, trgovec in posestnik, 61 let.
— Alojzij Bašin, ključavničarjev sin, 7 dni. —
Fran Salberger, pripravnik finančne kontrole,
21 let. — Marija Žerovnik, posestnikova hči, 3
dni. — Kristina Omerza, rojenka, 8 mesecev.
— Anton Strmljan, kovač, 58 let.

Ij Srčna kap. Na Kongresnem trgu pred
kinom Matica se je zrušil nenadoma po tleh
neznani, čedno oblečen, že precej star možki.
Prepeljali so ga z rešilnim avto v bolnišnico,
kjer so ugotovili, da je zadela moža srčna
kap. Po izjavi dr. Minafa, ki ga je vsled
manjših poškodb tudi obvezal, je ponesreče-
nec baje identičen z upokojenim nadučiteljem
Ivanom Levstekom z Vrhnike, kar pa še ni
ugotovljeno, ker se mož, ko smo dobili po-
ročilo, še ni zavedel.

Ij Radi razširjanja komunističnih leta-
kov po raznih gostilnah in javnih lokalih je
aretila policija delavca Franceta Culkarja
in Antona Krajana. Policija ju je izročila dr-
žavnemu pravništvu, ki zadevo preiskuje,
vendar pa še ni napravljena obtožnica in se
torej o vsebini teh letakov še ne more poro-
čati.

Ij Bakteriološko serološki diagnostični
oddelek higijskega zavoda v Ljubljani ne
posluje od 6. do 10. (vključno) t. m. radi ne-
ureditve prostorov. Nujne preiskave naj se
posiljajo v tem času bakteriološki stanici v
Celje.

Ij Ljubljanski trg je zadnje dneve jako
oživel. Skoro vsak dan prinesejo branjeve
in okoličanke kakor novosti. Tako so se do-
bili včeraj na trgu že prvi jurčki in sicer po
35 kron merica (4 do 5 gob), dalje je bila na
trgu že domača salata po 8 do 10 kron gla-
vica. Goričani in Vipavci so postavili na trg
tudi že neplje in sicer po 16 Din za kg in pa
novi krompir po 9 do 10 Din kg. Tudi ostale
zelenjave in pa raznih mlečnih izdelkov je
bilo jako dosti na trgu.

Ij Promenadni koncert v »Zvezdi«. Ker
je godba Dravske div. obl. v nedeljo 10. t. m.
drugod zaposlena, se vrši promenadni kon-
cert danes v četrtek od 17. do pol 19.

Ij Socialno politični urad mestnega magi-
strata bo zaprt v petek 8. t. m. in v soboto
9. t. m. radi snajenja prostorov.

Ij Mestna zastavljalnica ima tomesечно
dražbo septembra 1924 zastavljenih predme-
tov 14. maja ob 3 popoldne.

Ij Ponesrečen vliem. V ponedeljek ponoči
je poskušal neznan tat vlomiti v hlev upravi-
telja gluhozemnice Franca Grma na Zaloški
cesti št. 5. V hlevu je bilo okrog 30 kokoši in
mlad prašiček. Poskušal je delj časa vlomiti
vrata, kar pa se mu ni posrečilo, zaradi česar
je odšel proti jutru prazen domov.

Prosveta.

pr Svetislav Stančić je danes brez dvoma
najodličnejši hrvaški pianist. Izšel je iz šole
Glasbenega zavoda v Zagrebu ter je dokončal
najvišje klavirske nauke v Berlinu. Že za ča-
sa svojega študija v Berlinu je nastopal tam
na raznih koncertih. Vsi berlinski listi hva-
lijo odlično igro pianista Stančića in pravijo,
da je užitek pisati o umetniku, kojega pred-
vajanja zadovoljujejo v polni meri tudi naj-
strožja berlinska umetniška kritika. Vsi kri-
tiki povdarjajo prav posebno še Stančićovo vi-

soko razumevanje za klasično glasbo. Bacha
in Beethovna podaja tehnično brezhibno in v
vsakem pogledu dovršeno. Predprodaja vstop-
nic v Matični knjigarni.

pr >Glasbena Matica v Mariboru napravi
s svojimi člani osemndnevni umetniški izlet na
jug. Dne 12. maja bo koncertovala v Nar. gle-
dišču v Belgradu. Naslednje dni pa v Osijeku,
Somboru in Novem Sadu. Obiskala bo tudi
Strossmajerjev grob. V soboto dne 9. maja
koncertira v Mariboru. Radi obnove zboru
Trg. gremija se preloži začetek koncerta na
7. uro zvečer.

pr Pravni vestnik. List za pravoslovje in
pravosodje. Izhaja v Trstu. Letnik V. Številka
četrtja je izšla pravkar in prinaša naslednje
razprave: Dr. Rajko Šestani: O avstrijskom,
ugarskom i talijanskem obrtnem in socialnem
zakonodavstvu. Dr. Lapajne: Crnogorsko med-
narodno zasebno pravo v luči modernega. —
Razuntega obravnava določila o pogodbi za-
sebnih uslužbenecv in od oblasti izdelane od-
loke ter zakone. — List izhaja po enkrat na
mesec. Uprava je v Trstu, Via M. R. Imbriani
št. 14, II. nadstropje.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 7. maja: Zaprto.

Petek, 8. maja: NARODNI POSLANEC. R. F.

Sobota, 9. maja: KAR HOCETE. Red E.

Nedelja, 10. maja: NARODNI POSLANEC.

Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 7. maja: AIDA. Vika Caleta — Aida.

Dimitrij Orlov — Radames. Red A.

Petek, 8. maja: Zaprto.

Sobota, 9. maja: GLUMACI — Canio Dimitrij
Orlov. — CAVALIERIA RUSTICANA —
Santuzza Thierryeva. Izven.

Nedelja, 10. maja: RUSALKA. Ljudska pred-
stava pri znanih cenah. Izven.

Gostovanje Hudožestvenikov v Ljublja-
ni. Odlična igralska skupina Hudožestvenikov
z umetnico gospo Germanovo na čelu gostuje
v našem Narodnem gledališču v dneh od 13.
do 17. maja. Hudožestveniki so določili za
svoja gostovanja v Ljubljani sledeči reper-
toar dne 13. »Na dnuc«, sobota 16. »Ženitev«
in nedeljo 17. »Medea«. Vstopnice za ta go-
stovanja so na razpolago od petka dne 8. t.
m. dalje pri dnevnih blagajni v operi.

Aida z gostoma Caleta in Orlovom. Da-
nes v četrtek zvečer gostujeta v operi Aida in
sicer v naslovni vlogi gospa Vika Caleta, v
vlogi Radamesa pa gospod Dimitrij Orlov.

Gledališka uprava opozarja vse posetni-
ke ljubljanskega opernega gledališča, da se
bodo v maju in juniju začele krajsje operne
predstave mesto ob pol 8. ob 8. uri zvečer.
Tako začne sobotna predstava opere »Glu-
mačič in »Cavalleria rusticana« že ob 8. uri.
Natančno določeni začetek je razviden vselej
z gledališkega lista.

Narodno gledališče v Mariboru.

Četrtek, 7. maja: SCAMPOLO. — B (kuponi).

Zadnjič v sezoni.

Petek, 8. maja: Zaprto.

Čevljarski kongres.

Čevljarska zadruga za mesto Ljubljana
in bližnje okolice, v kateri so v smislu obrt-
reda organizirani čevljarski mojstri, je skli-
cala za nedeljo 8. maja čevljarski kongres
v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Ker je
bilo zborovanje sklicano v času, ko se vrši
vajeniška razstava in je na ta način vsak
udeleženec imel polovično vožnjo, se je zbralo
iz cele Slovenije kakih 200 čevljarskih moj-
strov, da čujejo nasvete g. Franchettija, kako
se otresli hudih davčnih bremen za katere sta
pred kratkim glasovala v Belgradu g. dr. Žer-
jav in dr. Pivko. Po dolgem referatu čevljar-
skega mojstra g. Matije Oblaka, v katerem je
predvsem ožigosal preveliko prostost uvoza
izdelanih čevljev od strani inozemskih, ve-
dima nemških tvrdki, bi moral nastopiti gosp.
Franchetti z referatom o davkih. Na začude-
nje vseh navzočih se je g. načelnik »Zveze
obrotnih zadrug« skril za hrbet davčnega stro-
kovnjaka od trgovske in obrtne zbornice in
se opravičil, da ne bo sam poročal o davkih
kot je bilo razglašeno na vabilih. Vsem ude-
ležencem, ki nekoliko zasledujejo delo v na-
šem parlamentu, je bilo takoj jasno, da se g.
Franchetti ni upal govoriti o davkih v tako
težki situaciji ker se je brez dvoma bal, da
bi se mu kaj takega ne pripetilo kot g. Z.
Zalcu na ondornem obrtnem zborovanju. Kaj
ne, g. Franchetti, malo težko bi bilo zabavljati
des težka davčna bremena, ko veste, kdo da
je skrivaj tega! Ko je g. referent trg. in obrtne
zbornice pojasnil na nekaterih slučajih, kol-
iko več bodo obrtniki plačevali davka od 1.
aprila t. l. potenši, je kar završalo po dvorani
in g. Franchetti se je pričel nervozno premi-
kati na sedežu. Ker se je od strani predse-
stva venomer opominjalo, da je zelo malo ča-
sa na razpolago, je g. referent o davkih moral
preje končati, kot je mislil, samo da je rešil
g. Franchettija iz mučne situacije, ki je mor-
al nehoti govorniku pritrjevati glede krivic,
ki se gode obrtnikom od strani države.

Takoj po referatu o davkih so zborovalci
pričeli zapuščati dvorano in predsedstvo se je
moralo zelo truditi, da je vsaj nekaj čevljarjev

pridržalo za zanimiv referat g. Franchettija
o obrtnem šolstvu, ki je trajal celih 9 minut,
in še s tem ni povedal g. Franchetti nič no-
vega. V debati o obrtnem šolstvu se je ogle-
silo več obrtnikov, ki so precej stvarno kriti-
zirali nedostatke na šolskem polju. V glav-
nem so se pritožbe kopičile na slabo izveža-
ne učiteljske moči, ki deloma po krivdi drža-
ve nimajo zadostne izobrazbe za vodstvo obrt-
no-nadaljevalnih šol. Najbolj zanimiv slučaj
celega zborovanja je bila zadeva o imenova-
nju strokovnega učitelja za čevljarsko obrt
g. Stefanoviča iz Novega mesta. Od posamez-
nikov kakor tudi od čevljarske zadruge za
Ljubljano se je poudarjalo, da je oddelek mi-
nistristva za trgovino in industrijo izposloval
strokovnemu učitelju dekret od ministristva v
Belgradu, da si se g. Stefanovič nikdar ni iz-
učil čevljarskega obrta in nikoli ni delal kot
pomočnik ter vsled tega ne more imeti po-
kljicne usposobljenosti v čevljarski obrti. Kon-
statirali so brez ugovora, da je g. Stefanovič
na priporočilo nekega sorodnika v Belgradu
pred leti dobil obrtni list naravnost iz Ljub-
ljane od oddelka ministristva za trgovino in
industrijo, ker mu ga okrajno glavarstvo ni
moglo izstaviti radi pomanjkanja predpisane
vajeniške in pomočniške dobe ter pomagalske
preizkušnje. Zelo veliko pozornost je vzbudilo
poročilo g. Breskvarja, ki je pojasnjeval, kako
se je ljubljanska čevljarska zadruga protivila,
da bi bil tako nesposoben človek imenovan
za strokovnega učitelja in omenil, da je toza-
devna pritožba zadruge na merodajno mi-
nistristvo obšla v Ljubljani in sicer pri »Zvezi
obrotnih zadrug«, kateri načeluje g. Franchetti.
Ker je poročevalec pri tej točki malo počakal
in se samo ironično nasmejal, je gotovo vedel
kaj več kot je povedal, kajti takoj nato jo je
g. Franchetti odkuril na kratek oddih iz dvo-
rane.

Po referatu g. Breskvarja se je oglašil k
besedi zastopnik hrvaških čevljarskih organi-
zacij in predvsem priporočal idejo o zvezi
čevljarskih zadrug za celo državo SHS. Po
končnih pozdravnih besedah predsedstva je
ostala peščica obrtnikov odšla v kazino na
okrepčilo. Upam, da je v ožjem obrtnem kro-
gu g. Franchetti lažje razložil, zakaj je po nje-
govem naročilu g. Oblak na kongresu osvede-
čeval skupno čevljarsko zvezo za celo državo
in venomer priporočal kot edino rešiteljico
obrnegega stanu takozvano Zvezo obrtnih za-
drug. Najbrže bi v slučaju celokupne čevljar-
ske zveze obrtniki od ministristev preveč za-
hivali in bi g. Franchetti ne mogel prošnje
in pritožbe tako cenzurirati kot jih sedaj.

Slovanski svet.

>Le Monde Slave. Leta 1917., torej sredi
svetovne vojne, ko je zanimanje za Slovane
v zapadni Evropi vedno bolj rastlo, je začel
izdajati pariški univerzitetni profesor Ernest
Denis, ustanovitelj Slovanskega instituta v Pa-
rizu, novo revijo z naslovom »Le Monde Sla-
ve« (Slovanski svet), ki je bila namenjena
spoznavanju Slovanov. Vključ vzišenim cil-
jem pa, ki si jih je postavila, je izšlo le nekaj
števil: ljudje so imeli drugih skrbi, kakor
da se pečajo z vzajemnostjo med narodi. Ve-
liki slavofil E. Denis je med tem umrl in nje-
govi učenci in nadaljevatelji njegovega globo-
ko zasnovanega dela za spoznavanje Slovanov
v Franciji, so lani na jesen začeli spet izdajati
»Le Monde Slave« kot mesečnik. Lani sta iz-
šle dve številki, letos pa spet dve, a tekoma
maja izide še dve, tako da s 1. junijem
izide 5. štev. in bo vsled tiskarskega štrajka
povzročena zamuda spet izenačena. Z velikim
zadovoljstvom smemo vzeti v roko to nam
Slovanom posvečeno revijo, katere duša je g.
Louis Eisenmann, profesor zgodovine Srednje
Evrope na Sorboni (Ernest Denisova stolica)
in v katere redakcijskem svetu se nahajajo
imena kot August Gauvain, člana francoske
akademije, ki nam je posebno dobro znan.
List je izborna urejen in vsaka številka prina-
ša na 125. straneh toliko zanimivega gradiva,
da ne bo samo Francoz ali oni v inozemstvu,
ki zna francosko, temveč tudi vsak Slovan z
zanimanjem čital njene sestavke. Oglejmo si
zadnjo (februarjevo) številko. Na prvem me-
stu stoji članek, ki ga je napisal znani P. Mi-
ljukov o carju Petru Velikem in njegovi reformi
o priliki 200 letnice njegove smrti. Sledi
mu članek Gastona Bouniolsa o financah slo-
vanskih držav Srednje Evrope, to je naše
kraljevine, Češkoslovaške in Poljske.
Pisec pravi, da ni hotel podati o tem vpraša-
nju nobene doktrine, pa tudi nobene defini-
tivne sodbe, piše le kot navaden, a točen opa-
zovalec. Med drugimi razpravami v zadnji šte-
vilki omenimo še študijo o socializmu in bolj-
ševizmu, ki jo je napisal Marcel Mauss, študijski
ravnatelj za vere neciviliziranih narodov
na Ecole pratique des Hautes-Études v Pari-
zu, eden voditeljev mlade francoske sociološke
šole. Podpolkovnik Pichon priložuje svoje
spomine iz Rusije o admiralu Kolčaku, ki se
čitajo kot napet roman, med tem ko je prof.
Eisenmann priobčil študijo o T. G. Masaryku.
Manjši članki razpravljajo o političnih stran-
kah v Češkoslovaški, o otvoritvi pravoslavne
bogoslavne fakultete v Varšavi, o ruskem vi-
sokoškolskem naraščanju v Češkoslovaški, o
vzhodnih mejah Poljske in o panslavizmu in
slovanski solidarnosti. V prihodnjih številkah
izide, kot čujemo, več zanimivih stvari o Ju-
goslovanih. Ta mesečnik, katerega šte-
vilka stane za slovanske države šest frankov
(20 Din) mesečno, naj bi imel vsakdo, ki se

zanima za slovanska vprašanja in je vešč
francoskemu jeziku (izdaja ga knjigarna F.
Alcan, 108, Bd St-Germain, Paris). Br.

Po svetu.

sv Amundsen odhaja. Zadnje poročilo
Amundsenovo pravi, da se tekmovalcev Al-
garssona in Mac Millana nič ne boji. Prav go-
tovo bo on prej gori. Preteklo soboto so iz-
vršili prvi poskusni polet. Sedaj bodo obiskali
Danski otok, najsevernejši v otočju Spitsbergi
in bodo iskali pripravnega prostora za končni
polet. Če bo šlo vse po sreči in bo vreme
ugodno, misli Amundsen naskočiti tečaj že to
soboto. Od Danskega otoka do tja je 1150 km,
če vzamemo na uro 150 km, je to nekaj manj
kakor 7 ur. A ni pri nas, temveč gori okoli
tečaja. Za slučaj, da bi se aeroplana oddaljila
drug od drugega, bodo v svrhu lažje orienta-
cije spuščali bombe dima v zrak. Amundsen
pravi, da so bombe, ki jih imajo, premajhne. A
sedaj ni več časa za nabavo drugih. Aeroplana
bodo kolikor mogoče malo obtežili in se s
prostorom omejili, da bo ves razpoložljivi pro-
stor prihranjen bencinu.

sv Tutankhamenov grob. Po poročilih iz
Kaira bodo v oktobru Tutankhamenov grob
spet odprli in nato preiskali faraonovo mu-
mijo. O dosedaj najdenih zakladih poroča
Howard Carter, da so odposlali samo letos 19
zabojev dragocenosti, od kojih je večina že v
muzejih spravljena. Med najlepše umetnine
spadata dve svetilki v podobi vaz, ena je prav
posebno fina. Če pogleda svetilki od zunaj,
ne vidiš na njih ne okrasov, ne pisave in
nobenega urezanega znamenja; če pa prižgeš,
vidiš na alabastru sliki Tutankhamena in nje-
gove žene v najkrasnejših barvah. Ne vemo,
če more danes kdo kaj takega izdelati. — O
načrtih za bodočnost je izjavil Carter, da bo
šel zadnje dni septembra v Egipt nazaj, da bo
v prvem oktobrskem tednu odprl grob in kon-
čal program v oktobru, novembru in decem-
bru. Njegova želja bi bila, da ostane mumija v
grobu, ki si ga je izbral faraon za zadnje po-
čivališče. A znanost zahteva, da se mora vzeti
mumija iz groba, ker jo bodo prvovrstni me-
dicinski strokovnjaki preiskali. Nato jo bodo
dejali zopet nazaj v grob. Kaj bodo pozneje z
njo napravili, o tem bo odločila vlada. Upajo,
da bodo dobili tudi zlate liste, v katere so
Egiptčani trupla zavijali, da so se bolje ohrani-
li; možno je tudi, da bodo dobili faraonovo
krono.

sv Dr. Moric Wlassak, znani profesor rim-
skega prava na dunajskem vseučilišču, bo
stopil junija meseca v pokoj.

sv Smrt italijanskega učenjaka. V Rimu je
umrl znameniti naravoslovec vseučiliški pro-
fesor in senator Battista Grassi. Grassi je med
drugim odkril prenašalca malarije: komarja
»anofele« in tako pokazal pot za uspešen boj
proti tej bolezni.

sv Gora Ararat — rimski spornik kraj.
Svetopisemska gora Ararat je izmed najzna-
menitejših in najzanimivejših gor na svetu.
Na njenem vrhu je pristal pred mnogo tisoč
leti sedmi dan, sedmi mesec, kakor čitamo v
svetem pismu, Noe s svojo barko, ko so vode
vesoljnega potopa začele upadati. Gora Ara-
rat je torej zgodovinsko ljudem dobro znana,
ali malokdo izmed ljudi, ki hodijo slednje
leto za zabavo v razne kraje, misli na potova-
nje v one kraje in na obisk Ararata. Zda-
jina biti ta pot omogočena, zakaj svetopisem-
ska gora bo dobila vzpenjačo do samega vrha,
kjer bodo zgradili klimalično letovišče. Seve-
da bo ta izlet samo za tiste, ki imajo nabito
denarnico, zakaj Ararat je vsakako nekoliko
preodrok. Mnoge privlačne lastnosti te gore
so že precej izginile. Na pobočju Ararata je
bil silno star samostan, kjer so še pred 1200
leti kazali ostanke Noetove barke. Ta samo-
stan je uničil požar ter je tako izginil z zem-
skega površja. Potres je baje zasul tudi Noe-
tov vinograd.

sv Prebivalstvo Združenih držav Severne
Amerike. Po najnovejših uradnih podatkih
znaša število prebivalstva v Združenih drža-
vah 1. jan. 1925 114.311.000 duš. Prirastek v
letu 1924 je znašal 1.627.000. Med tem je bilo
315.000 priseljenecv. Rojenih je bilo 2.645.000
ljudi, umrlo jih je pa 1.333.000. Tekom zad-
njih petih let je bilo razmerje med rojstvi in
smrtmi slučajno 2 : 1. Od 1. 1911 umrje vsako
leto približno isto število ljudi, število rojstev
pa se je povečalo za 11 odstot., kar pomeni
v 10 letih 21 odstot. prirastek prebivalstva.

sv Nov Paladijev rokopis najden. Šved-
ski docent J. Svenning iz Upsale je v milan-
ski Bibliotheca Ambrosiana našel 14. knjigo
proze rimskega gospodarskega pisatelja Pa-
ladija. Dosedaj je bilo znanih samo 13 njego-
vih knjig v prozi in ena knjiga distihov.
Svenning bo knjigo že tekom maja dal na
svetlo.

sv Zavarovane noge. Znani ruski plesavec
Olenin je zaprosil veliko angleško zavarovalno
družbo naj mu zavaruje noge. Noge so zani-
isto, kar je za pevca glas. Zavaroval jih je za
10.000 funtov.

sv Malo hudo je. Francozinja Thomas,
stara 32 let, je imela že devet hčerk. Te dni
je porodila trojčice in jih ima sedaj dvanaest.

Poizvedovanja.

Izgubil se je 1 Wertheim ključ. Najdi-
telj dobi 10 Din nagrade pri Ivanu Kuvovar-
ju, Ljubljana, Stari trg 10.

Gospodarstvo.

Plenarna seja Trgovske in obrtniške zbornice.

Ljubljana, 6. maja 1925.

Danes se je vršila od 9. dopoldne do pol 1. plenarna seja Trgovske in obrtniške zbornice. Ob otvoritvi se je predsednik gospod Knez najprej pozdravil in imenu zbornice dva jubilarja, ki sta te dni praznov. petdesetletnico svojega rojstva: zborničnega podpredsednika g. Ivana Ogrina, in načelnika oddelka min. trg. in ind. g. dr. Marna in se spomnil umrlega zborničnega člana g. I. Račkova. Na predlog 2 gospodarskih organizacij iz Maribora je zbornica sklenila povečati število predsedstvenega odseka s 3 člani iz mariborske oblasti. Nato je podal predsednik obširno predsedniško poročilo o gospodarskih prilikah v Sloveniji in v celi državi. Poročilo se bavi s trgovsko-političnimi zadevami, s finančnimi in davčnimi zadevami, s finančnimi davčninami, s prometnimi razmerami, s krizo industrije in trgovine, s kreditnimi, socialno političnimi, obrtno pravnimi zadevami, z razstavami in velesejmi in podaja na koncu statistiko trgovskega in obrtniškega gibanja, katero smo že priobčili.

Zbornični tajnik g. dr. V. Murnik je predlagal, da se zavrne rekurz pokojninskega zavoda za nameščence proti zbornični dokladi, kar je zbornica sprejela.

V imenu računskih pregledovalcev je predlagal zbornični član g. Rohrmann, da se računski zaključki zbornice za 1924 odobri; soglasno sprejeto.

Prošnji borze za podporo v znesku 1220 tisoč dinarjev se ugodi.

Glede prezidave zbornične hiše je poročal podpredsednik g. Ogrin, da znaša proračun za to okoli 2.200.000 Din; prizidalo bi se še eno nadstropje.

Nadalje je poročal zbornični tajnik g. dr. I. Pless o reorganizaciji urada za pospeševanje obrti. Referent je povdarjal potrebo tehnične in gospodarskega pospeševanja obrtništva in podal načrt za to. Tozadevni odbor naj podvzame pri ministrstvu trg. in ind. koraže za naslonitev urada za pospeševanje obrti na zbornico pod pogojem, da ministrstvo zagotovi vsaj za 5 let subvencijo v najmanj isti izmeri, kakor jo uživa ta urad že sedaj, ozir. ki bo v bodoče določena za obrtno-pospeševalne akcije v drugih pokrajinah.

O stališču zbornice od zakona o neposrednih davkih je referiral g. Lužar. Podal je temeljna načela za izpreminjevalne predloge,

kateri je glede načrta sprejel finančni odsek. O tozadevnih posameznostih radi pomanjkanja prostora ne moremo poročati.

Glede načrta zakona o gospodarski zbornici, o čemur je poročal tajnik g. I. Mohorič, so zbornični člani gg. Hribar, Jelačin ml., Čuček, Ogrin povdarjali, da projekt ne zadovoljuje zlasti iz razlogov: 1. Ker je Slovenija premalo zastopana, 2. ker je zbornica preveč posvetovalnega značaja in 3. ker bo polovica članov imenovana, ne pa voljena. Zato naj se rajše diskutira na podlagi predlogov zbornice, ki vse to upoštevajo.

O ureditvi vprašanja praznikov, glede česar je ministrstvo za socialno politiko pozvalo zbornico, da poda svojo izjavo, je poročal zbornični tajnik g. dr. Ivan Pless, ki je pojasnil najprej določila, ki jih vsebujejo v tem vprašanju naši tako državni, kakor tudi cerkveni zakoni. Navedel je nato obširne podatke o stanju tega vprašanja v raznih drugih evropskih državah. Na podlagi njegovega referata se je v plenumu sklenilo, da se naj predlaga ministrstvu za socialno politiko, da se ima v obrti in trgovini praznovati sledeče dni: Novo leto, Sv. Trije kralji (6. januar), Velikonočni ponedeljek, Binkoštni ponedeljek, Sv. Jožef (19. marca), Vnebohod (premakljiv), Rešnje Telo (premakljiv), Sv. Peter in Pavel (29. junija), Vnebovzetje (15. avgust), Vsi sveti (1. november), Brezmadežno spočetje (8. decembra), Božič (25. decembra), Štefanovo (26. decembra) in 1. december kot državni praznik.

Dr. Pretnar je poročal o preureditvi predpisov o nečedni tekmi, o čemur je bilo sklenjeno pozvati pristojno ministrstvo, naj izdelata načrt zakona po zaslišanju želj gosp. krogov.

Na koncu so prišli predlogi posameznih zborničnih članov glede ureditve važnih gospodarskih vprašanj. Zbornica se je izjavila: za hitro izplačilo železniških dobav, za telefonsko zvezo obmejnih postaj z Avstrijo, za protu uvozu tujih mleviskih izdelkov, proti povišanju davčnih bremen, proti obdavčenju službenih prejemkov privatnih nameščencev; proti uvedbi zavarovanja za starost in onemoglost; za reformiranje socialnih zavodov (znižanje režije itd.); proti pridelitvi trg. in obrtn. šolstva prosvetnemu ministrstvu; za pravilno uvrstitev strok. učiteljstva sr. tehn. šole; proti ukinjenju carinarne v Celju; za uvedbo novega zakona o prisilni poravnavi izven konkurza. Nadalje je bila odposlana spomenica na ministrstva, da krijejo vse potrebe doma (kljub višjim cenam).

g Cene živine, telet in prašičev dne 6. maja 1925 v Ljubljani: Voli debeli, izjemno za kg žive teže 10.25 do 10.50 Din, volji rejeni 9.50 do 10, volji za vprego 8.50 do 9.50, krave rejene 7 do 8, telice rejene 7 do 8, krave klobasariče 3 do 4.50, teleta težja, debela 14 do 15, teleta zaklana, po kakovosti 18 do 19, prašiči peršutarji 14.50 do 15, prašiči debeli 15.50 do 16, prašiči debeli, zaklani, po kakovosti 17 do 19. plemenski prasci, 6 do 8 tedenski, po kakovosti po 100 do 200 Din, plemenske krave po kakovosti 2000 do 5000 Din za komad. Včerašnji semenj je bil srednje obiskan na govejem trgu, prav živahno pa je bilo na trgu s plemenskimi prasci, katerih se je mnogo pripeljalo in je smatrati, da po vojni še ni bilo nikdar toliko tega blaga na trgu kot danes, zato so pa cene prascem tako padle, da so se 6 tedenski prasci prodajali po 100 Din. Na ostalem tržišču pa ni bilo nobene bistvene spremembe v cenah in ne živahne kupčije. Kakor je videti, se bodo sedanje cene zaenkrat ustalile in ni pričakovati posebnih sprememb.

g Tržno poročilo iz Celja od 4. maja 1925. Celjski trg je zadnje dni zopet dobro založen. Zlasti glavna salata je dobro zastopana. Dobi se ohrovt, karfiola, špargeljni, štruncata salata. Meso je dobre kakovosti. Cene mesu so sledeče: govedina I. vrste 1 kg Din 20, II. 16—18 Din. Drob od 5—18 Din kg. Telatna: I. vrste Din 22, II. Din 20.

g Češkoslovaška na Ljubljanskem velesejmu. Češkoslovaška republika ima na našem velesejmu svoj lastni, lično zgrajeni paviljon, ki pa ob vsakoletnih velesejskih prireditvah ni bil baš najbolje zaseden. Za letošnji velesejem pa se pripravljajo obiskovalcem prijetno presenečenje: Celi paviljon zasede namreč Svaz československega dila v Pragi in so tozadevni dogovori že zaključeni. Svaz, ki uživa v Češkoslovaški velik ugled, razstavi tudi v večjem obsegu na pariški umetnostni dekorativni razstavi, in baje se bo del te razstave premestil na velesejem v Ljubljano. Češkoslovaška umetnostna obrt je zelo razvita in razstava bo poleg svoje izredne zanimivosti gotovo marsikomu v vspodbudo, da se i naša umetnostna obrt dvigne. Z veseljem in hvaležnostjo bomo sprejeli Čeha v našo sredo, velesejmu pa čestitamo na tej pridobitvi. Poleg tega se namerava sejma v večjem obsegu udeležiti tudi češka industrija, zlasti v porcelanski in steklarski stroki. Baje bodo zelo lepo in obsežno reprezentirane tudi velike tvornice škoda.

g Konkurzi. O zapuščini Vendelina Stareta, trgovca v Ljubljani, je razglašen konkurz kakor tudi o imovini Franca Paulina, mesarja in gostilničarja v Škofjih rižah (Ra-

deče) in o imovini Marije Pristernikove, trgovke v Mariboru.

g Vpis v trgovski register. Vpisali sta se nastopni firmi: Brata Šumer in drug, trgovina z mešanim blagom v Celju; »Danica«, d. z o. z. za razpečevanje mineralnooljnih in kemikalnih izdelkov v Ljubljani.

g Vpis v zadržni register. Vpisala se je Planšarska zadruga Stranje, r. z. z o. z.

g Obšni zbor. Vzemna zavarovalnica v Ljubljani 19. junija 1925.

g »Dr. Cuvaj: Privredne komore u kraljevini SHS«. V založbi gospodarske revije »Bankarstvo« v Zagrebu je izšla v okusni opremi pod zgornjim naslovom razprava gl. tajnika zagrebske trgovske zbornice dr. A. Cuvaja. Knjiga se bavi z organizacijo naših trgovskih obrtniških zbornic in opisuje natančno delovanje vseh zbornic v državi v teku lanskega leta.

Borze.

Dne 6. maja 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5375—2.5675 (2.5375 do 2.5675), London 300—303 (299.90—302.90), Newyork 61.67—62.47 (61.74—62.54), Pariz 3.2250—3.2750, Praga 1.85—1.8540 (1.8437 do 1.8412), Dunaj 8.6970—8.8170 (8.55—8.75), Curih 11.97—12.07 (12.03—12.05).

Curih. Belgrad 8.3350 (8.35), Pešta 0.7260, Berlin 1.2310 (1.2325), Italija 21.26 (21.225), London 25.09 (25.095), Newyork 517.10 (517.75), Pariz 27.07 (27.10), Praga 15.3250 (15.3225), Dunaj 0.7280 (0.007280), Bukarešt 2.35 (2.40), Sofija 3.7750 (3.775).

Dunaj. Devize. Belgrad 11.43, Kodanj 134.30, London 34.44, Milan 29.15, Newyork 709.35, Pariz 37.11, Varšava 136.15. — Valute: dolarji 705.90, angleški funt 34.39, francoski frank 37.04, lira 20.11, dinar 11.41, češkoslovaška krona 20.99.

Praga. Lira 139, Zagreb 54.60, Pariz 176.56, London 103.80, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7-odstotno invest. pos. 61.50 do 63, vojna škoda 169.50 (den.), Celjska pos. 200—205, Ljublj. Kreditna banka 225 (den.), Merkantilna 110—124, Prva hrv. štedionica 795—805, Kreditni zavod 190—200, Strojne tovarne 134 (bl.), Trbovlje 375 (den.), Vevče 110—120, Stavbna družba 265—280.

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 106, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 60—62, Jugoslavenska banka, Zagreb 98 do 100, Ljubljanska kreditna banka, tu 240 do 250, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 800 do 810, Slavenska banka, Zagreb 70, Dioniško društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 43, Hrv.

Res škoda, da se ne morejo vse mnogoštevilne vrste mikrobov, ki žive v ustih in votlih zobeh, že v naravi povečati. Kajti potem bi se vsi oni, ki nočejo uvideti, da je treba na vsak način čistiti in izpirati usno votlino z antiseptično tekočino — in to večkrat na dan — tako prestrašili, da bi se kar najhitreje privadili rednemu čiščenju zob. Zobna čistila in praški sami nikakor ne zadostujejo za negovanje ust, ker ostanejo gnilobna zajedališča, zobne votline, notranja stran kočnikov itd. nedotaknjena in ravno ta potrebujejo, kar je vendar dosti jasno, doslednega vsakodnevnega čiščenja. To je možno brez dvoma samo potom izpiranja z resnično antiseptično zobno vodo. Odol je antiseptičen! — Odol je gotovo antiseptičen! — Odol je prav gotovo antiseptičen!

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Dobro delati z denarjem! To je prav tako, kakor da bi obtoževal Boga, toliko kakor da bi mu očital, da ne zna voditi sveta in da bi mu bili prav hvaležni, ako bi se umaknil in vam dal ugodno priliko. Ali ni to smešno, če hodi človek okrog z gorjačo, razbija ljudem glave pa jim jemlje denar, dokler si ga ne nagromadi cel kup, potem pa se kesa svojih del in gre pa obvezuje glave, ki jih drugi roparji razbijejo? Sodbo prepuščam vam. Toliko je namreč vredno dobro delo z denarjem. Zdajpazdaj se kakemu roparju omehča srce, pa gre vozit rešilni voz. Tako je delal Carnegie. Zmastil je glave v hudem meletu v Homesteadu, bil je v resnici prvi razbijač glav na debelo, je izropal neogodnike za nekoliko sto milijonov, sedaj jim jih pa daje v majhnih kapljicah nazaj. Ni to smešno? Sodbo prepuščam vam.«

Zvil si je cigareto in jo opazoval napol radovedno napol veselo. Njegovi odgovori in trda posplošjenja trde šole so bila izbegajoča in ona se je vrnila k prejšnji stvari.

»Ne morem se prerekovati z vami, sami veste. Najsi ima ženska še tako prav, imajo moški že svoje mnenje — da, kar oni rečejo, zveni silno prepričevalno, in vendar je ženska še vedno prepričana, da nimajo prav. Ampak eno je — ustvarjalno veselje. Recite temu hazardiranje, ako drago, vseeno pa se mi vidi, da človeka bolj zadovoljuje ustvarjanje nečesa, delanje nečesa, kakor pa če stresa cel božji dan kocke iz kockovine. Veste, včasih grem in zaradi vaje ali pa ker moram pla-

čati petnajst dolarjev za tono premoga, pa česam Mabo in jo krtačim pol ure. In kadar jo vidim čisto in svitlo, čutim zadovoljstvo nad svojim delom. Isto mora občutiti človek, ki sežida hišo ali zasadi drevo. On lahko to pogleda. On je naredil to. Delo njegovih rok je. Tudi ako pride kdo kakor vi, pa mu vzame drevo, drevo še vedno obstoja, še vedno ga je on ustvaril. Tega ga ne morete oropati, gospod Harnish, z vsemi svojimi milijoni. Ustvarjalno veselje je to in to je večje veselje kot zgolj hazardiranje. Ali niste sami nikoli naredili nobene stvari — kake koče iz hlodov gori ob Yukonu ali čoln ali splav ali kaj drugega? Ali se ne spominjate, kako zadovoljnega ste se čutili, ko ste delali tisto in potem ko ste delo dovršili?«

Med njenim govorjenjem so mu oživele v spominu slike, ki mu jih je priklivala v spomin. Videl je v duhu zapuščeno ploščad ob bregovih Klondyke, videl vstajati koče iz hlodov in prodajalne in vsa poslopja iz hlodov, ki jih je zgradil, pa žage, ki so delale noč in dan v treh posadih.

»Veste, gospica Mason, prav imate — v enem pogledu. Tam gori sem zgradil na stotine hiš in spominjam se, kako ponosen in vesel sem bil, ko sem jih videl vstajati. Še sedaj sem ponosen, ko se jih spominjam. In Ophir — ta od Boga najbolj zapuščeni jelenji pašnik potoka, kar so jih kedaj videle človeške oči. In iz tega sem naredil sloviti imenitni Ophir. Napeljal sem tja vodo iz Rincabilyja, osemdeset milj daleč. Vsi so rekli, da ne bom mogel, a vendar sem jo, in popolnoma sam sem to naredil. Nasip in umetni vodotok sta me veljala štiri milijone. Videti bi morali ta Ophir — naprave za silo, električno luč pa stotine delavcev, ki so delali dan in noč.

Mislil, da slutim, kaj imate v mislih z ustvarjanjem stvari. Jaz sem naredil Ophir, pri Bogu — oprostite, nisem imel namena zakleti. Ampak tisti Ophir! Še sedaj sem ponosen nanj kakor takrat, ko sem zadnji-krat zrl nanj!«

»In vi ste tam nekaj dobili, kar je bilo več kot denar,« ga je vzbudila Deda. »Sedaj veste, kaj bi jaz storila, ako bi imela veliko denarja. Vzemite vse južne in zapadne obronke teh golih brd. Jaz bi jih pokupila pa nasadila na njih ekvaliptovo drevo (gumijevo drevo). Storila bi to iz veselja, da nekaj storim; pa recimo, da bi tudi jaz imela tisto žilico za hazardiranje v sebi, ki o nji govorite, veste, jaz bi vseeno enako ravnala pa delala denar z drevesjem. In tukaj je zopet moja druga točka. Mesto da bi povišala ceno premoga, ne da bi povečala zalogo trga za eno unčo premoga, bi nasakala tisoče in tisoče sežnjev kuriva — bi nekaj naredila, kjer prej ni bilo nič. In vsakdo, ki bi se vozil po prevoznem parniku, bi gledal te poraščene griče in se razveselil. Kdo pa se je razveselil, ko ste dvignili ceno premoga za štiri dolarje?«

Sedaj je bila na Daylightu vrsta, da je nekaj časa molčal, in je ona čakala na odgovor.

»Ali bi rajši videli, da bi delal take reči?« je vprašal navsezadnje.

»Boljše bi bilo za svet in boljše za vas,« je odvrnila.

Šestnajsto poglavje.

Ves teden je v pisarni vsakdo vedel, da je imel Daylight nekaj novega, velikega v mislih. Razen za nekaj kupčij brez posebne važnosti se že nekaj mesecev ni zanimal za nič. Hodil pa je v malone ne-

pretrganem resnem razmišljanju okoli, delal nepričakovane, dolge izlete preko zaliva v Oakland ali pa je cele ure molče in nepremično sedel pri pisalni mizi. Videti je bil posebno srečen spričo tega, kar mu je zaposlovalo duha. Včasih so prihajali ljudje, s katerimi se je razgovarjal, ki so imeli druge obraze in se razločevali po značaju od onih, ki so ga dosedaj obiskovali.

Deda je v nedeljo izvedela vse.

»Razmišljal sem veliko o najinem zadnjem pogovoru,« je pričel, »in imam neko misel, ki bi si jo rad malo bolj ogledal. Imam načrt, ob katerem se vam bodo žežili lasje, nekaj, kar imenujete zakonito, a hkratu je najbolj vražja hazardna igra, ki se je kdaj človek spusti na njeno. Kaj pravite k temu, da bi pridelal dve minuti, kjer je prej rastle, samo ena? Ej, da, pa nasadil nekoliko dreves — cele milijone. Saj se spominjate na kamenolom, ki sem si ga dozdevno šel ogledat? Veste, kupiti ga hočem. Kupiti hočem tudi vse tiste griče, prav od tukaj naokoli do Berkeleyja pa po drugi strani dol do San Leandra. Imam jih že precej, ampak nobene besede o tem. Kupoval bom še dolgo, predno uganem kaj več o celi stvari, ker nočem, da bi cene previsoko poskočile. Ali vidite tisti grič tam na oni strani? Moj grič je, čegar pobočje sega skozi Piedmont in na polovico med onimi valujočimi griči v Oakland. Ampak to ni še nič v primeri z vsem, kar nameravam še kupiti.«

Zmagovestno je prenehal.

»In vse to radi tega, da bosta rastili dve minuti, kjer je prej ena?« je vprašala Deda in se presrečno nasmejala njegovim skrivnostnim besedam.

(Dalje sledi.)

slav. d. d. za industriju šečera, Osijek 65-75, Našica 45-50, Guttman 360, Slavonija 53, Trboveljska premogokopna družba, tu 382 do 390, Združene papirnice, Vevče 110, Vojna odškodnina 170-173.

BLAGO.

Dunaj. Alpine 371.900, Greinitz 134.000, Kranjska industrijska družba 450.000, Trboveljska družba 443.000, Hrvatska eskomptna banka 423.500, Leykam 137.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 65.100, Avstrijske tvornice za dušik 160.000, Guttman 450.000, Mundus 810.000, Slavex 181.000, Slavonija 60.000.

Ljubljana. Les: Deske 30, 40, 50, 60 mm, monte, feo. meja, 4 vag. 580 (zaklj. 580). Hrastovi frizi od 4 do 9, od 25 do 60, I. in II. vrsta, feo. meja 1380 (den.). Jelovi hlodi od 25 cm prem., različne dolž., feo. nakl. post. 250 (den.). Cerovi hlodi od 25 cm, od 2 m dolž., feo. nakladalna postaja, 2 vag. 18 (zaključek 18). Bukova drva, 1 m dolž., suha, feo. meja 25 (den.). — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, rinfusa, par. Ljubljana 470 (bl.). Pšenica avstralska, rinfusa, par. Ljubljana 465 (bl.). Pšenica Hard Winter št. 2, rinfusa, par. Ljubljana 490 (bl.). Otrobi pšenični, deb., feo. vag. Ljubljana 215 (den.). Otrobi pšenični, drob., feo. vag. Ljubljana 190 (bl.). Koruza promptna, par. Ljubljana 215 (den.). Oves makedonski, orig., par. Ljubljana 340 (den.). Krompir rumeni, feo. štajerska post. 115 (bl.). Krompir roza, feo. štajerska post. 135 (bl.).

Socialni vestnik.

SOCIALNO ZAVAROVANJE V ROMUNIJU.

Socialno zavarovanje v Romuniji je na dokaj nizki stopnji. Obstojajo točasno trije načini zavarovanja. V Bukovini velja še stari avstrijski bolniško - nezgodni zavarovalni za-

kon; na ozemlju bivše Ogrske so v veljavi še istotako prejšnji zakonski predpisi. Penzijsko zavarovalni zakon za privatne nastavnice je, ako ne formalno, pa dejansko izven veljave. V splošnem se je izvršilo nekaj izprememb, katere pa niso imele nikakih reorganizatoričnih posledic za zboljšanje zavarovanja kot takega, temveč samo določitev prispevkov iz medznih razredov itd. Po teh spremembah znaša bolniška podpora samo 20 Lej dnevno. Se nižje pa so dajatve bratovskih skladnic.

Na Besarabijo je bil formalno raztegnjen zavarovalni sistem iz bivšega ozemlja, za izvršbo potrebna izvršilna naredba pa ni izšla, tako da raztegnitev nima nikakega pomena.

Značilna pa je upravna ureditev zavarovanja. Upravno bolniško zavarovanje odnosno bolniške blagajne nimajo nikake avtonomije. Zavarovanje je na bivšem državnem ozemlju podrejeno popolnoma birokratskemu vodstvu ministrstva dela.

Imenoma je nositeljica zavarovanja »Centralna blagajna« (Casa centrala), ki pa je popolnoma podrejena ministrstvu dela, je neke vrste državna komisija z delegati zavarovalnih zavodov pod vodstvom ministra, odnosno generalnega ravnatelja. Večina uradnikov in nastavljenecv, kakor nastavljenecv lokalnih zavarovalnih zavodov, so državni nameščenci. Proračuni in obračuni morajo biti odobreni po Centralni blagajni in ministrstvu.

Zavarovanje se razteza na rokodelce in delavce, prispevki se potrjujejo z znamkami. Dajatve obsegajo bolniško podporo, zdravniško pomoč in medikamente. Podpore se podeljujejo tudi za slučaj nezgod in so lahko tudi trajne. Vsak daljši zadržek v bolnici mora biti odobren po Centralni blagajni.

Delavstvo na upravo socialnega zavarovanja nima nobenega upliva in je vsak poizkus napraviti zavarovanje prožnejše in delavstvu bolj službo, brezuspešen, ker je zavarovanje preveč centralizirano.

Pripravlja pa se nov zakon o socialnem zavarovanju, ki se bo naslanjal na francoski zavarovalni sistem. V upravi naj bi bili zastopani delavci in delodajalci paritetno (kot je to pri našem zavarovanju). Uradništvo in nastavljeni bi bili državni nameščenci. Vodja zavarovanja pa bi bil imenovan od ministrstva z dalekosežnimi pravicami.

V dopolnitev bodi omenjeno, da obstoji za železničarje (uradništvo je izvzeto) poseben zavarovalni zavod imenovan »Casa numcie«, kat. i sliči bivši provizijski in bolniško - podporni blagajni železničarjev.

Iz tega je razvidno samo to, da je romunsko delavstvo glede na socialno zavarovanje še na slabšem kot pri nas. Poleg tega pa bo, v kolikor se to da danes presoditi, novi zakon o socialnem zavarovanju še reakcionarnejši kot naš, akoprav še temu kmalu ni para.

tudi vsi predsedniki raznih za prireditve skupščine ad hoc postavljenih odsekov. Predsedstvo.

Ruski kurz za duhovnike se bo zopet vršil od danes naprej vsak četrtek ob 5 popoldne.

Zveza vojnih invalidov podružnice Ljubljana vprizori v nedeljo, dne 10. t. m. na Ježici v dvorani Katol. izobraž. društva veselo igro »Charlyeva teta«. Ker je čisti dohodek namenjen vojnim žrtvam, se nadejamo obile udeležbe. — Odbor.

Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani opozarja ponovno svoje članstvo na ogled tovarne v Jaršah in nato izlet v Lukovico, ki se vrši v nedeljo dne 10. maja t. l. Odhod ob 7.55 zjutraj z glavnega kolodvora. Prijave do četrtega zvečer. Opozarjamo, da so za povratek iz Lukovice do Domžal za vse udeležence naročeni vozovi. — Odbor.

Izpred sodišča.

Pazite na otroke! Lucija Bitenčeva iz ljubljanske okolice je bila te dni obsojena na dva dni zapora, ker je pustila svojega triletnega sinčka Bogomira brez nadzorstva in je fantek padel v škan vroče vode ter se je tako opeknel, da je bil 1 teden v bolnišnici. Žena je sicer trčila, da se je zgodila nesreča, ne da bi jo ona zakrivila, vendar se sodniki o resničnosti njene izpovedi niso mogli uveriti.

Drag pretep. Včeraj sta stala pred deželnim sodiščem Ivan Papler iz Tržiča kot obtoženec in pa njegov tovariš France Mokol kot poškodovanec. Na poti iz Brodarjeve gostilne v Bistrici so se bili fantje malo sprijeli. Papler je potegnil nož in sunil Mokola dvakrat v prsa. Vsled poškodb je fant bolhal 66 dni in zahteval po 100 Din na dan odškodnine. Papler, ki se je zagovarjal s silobranom, je bil obsojen na 7 mesecev težke ječe in bo moral plačati vse stroške, takso za bolnišnico in visoko odškodnino.

Naznanila.

Rokodelski dom. Danes ob 8. uri je v dvorani Rokodelskega doma vaja za slavnostno predstavo ob sedemdesetletnem društvenem jubileju. Jutri, v petek ob 8. uri je pevka vaja. V nedeljo, 10. t. m. bo imelo rokodelsko društvo sv. mašo na Rožniku. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor. Pričetek ob sedmi uri zjutraj.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi v petek dne 8. t. m. točno ob 6 zvečer tedenski seminar v zavodu za socialno higiensko zaščito dece v Ljubljani. Iz sodno zdravniške prakse: govori dr. Leon Travnar. Mongolska pega: demonstrira primarij dr. M. Ambrožič. Demonstracije dveh kirurških slučajev: demonstrira dr. A. Slivnik.

Osr. zveze javnih nameščenecv nujna seja širšega odbora bo v četrtek, 7. t. m. ob 20. uri »Pri Mraku«. Dnevni red: Po skupščini Gl. Saveza. Kaj sedaj? Na sejo so vabljeni

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znekol

ŠIVILJA

sprejme pomočnico takoj. - Poizve se: Gradišče 11, pril.

Mlinarski POMOČNIK

išče stalno in zanes. službo. Nastop lahko takoj ali pozneje. Več po dogovoru. - Cenj. ponudbe je poslati na Martin BRATKOVIČ, poštno ležeče, p. Dobrova p. Ljubli.

Služba organista-cerkovnika

je razpisana v št. Gothardu, p. Trojane. - Pojasnila daje cerkveno predstojništvo.

Kot POMOČNICA

k šivilji gre deklica, ki se je pred kratkim izučila. - Naslov pri upravi pod 2947.

DEKLE

pridna, poštena, želi mesta kot učenka v kuhinji. - Naslov pove uprava lista pod številko 2947.

Pridno in pošteno dekle

se sprejme kot pomoč pri gospodinjstvu in v trgovini pri JOS. KLEMENČIČ - trgovcu v Kamniku. 2954

Oskrbnika

se išče za PRESERNOVO KOČO na STOLU za sezono 1925. Ponudbe pismeno na KRANJSKO podružnico »SPD« do 15. maja. 2949

Prodajalka

pridna, poštena, vestna, se takoj sprejme. - Prednost imajo izučene v papirnatih stroki. Ponudbe s prepisi spričeval na upravništvo lista pod: Prodajalka takoj.

Sprejme se

NOČNI ČUVAJ.

Ponudbe pod »Nočni čuvaj« št. 2917 na upravo lista.

Svoje veliko, ceno

STANOVANJE

sredi Ljubljane, zamenjam tudi z dražjim in neugodnim z onim, ki odkupi pohištvo 2 sob, predsobe in kuhinje za 25.000 Din. Zamenjam tudi v novo hišo z višjo najemnino ali v drugo mesto. Nujne ponudbe pod »Mestni trg« na upravo »Slovenca«.

SREBRNE KRONE

kupujem. - Ponudbe upravi lista pod šifro »KRONE«.

PREKLIC.

Podpisana preklicujem, ker sem govorila, da se Janeza Zalaznika prijel orožniki. Obenem se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Katarina Grum, Kozarje.

ŠPAGO

dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago, doblite v skladišču »Konopčute« v Ljubljani, Gosposvetska 2.

Rabljene stvari

n. pr. živalni, pletilni, pisalni ali stroj sploh, aparat, kolo, motor, pohištvo, zlatino, instrumente itd. PRO-DASTE ali KUPITE ugodno in hitro pri in potom zasebne posredovalnice trdke »Posredovalec« - Sv. Petra cesta 23/I. - Stalna izbiral

Prodaja se HIŠA

s sadnim vrtom v ljubljanski okolici. - Naslov se izve v upravi lista pod št. 2968.

PRODAM

NOVO OPRAVO

za 2 sobi in kuhinjo; cena ugodna. Tudi stanovanje je na razpolago. Naslov pove uprava lista pod šte. 2962.

Motorno kolo

Kdor želi kupiti dobro, malo rabljeno MOTORNO KOLO 2 HP z 2 sedežema, električno svetilko, znamke »Kihstater«, naj si ga ogleda: GRADIŠČE št. 10, v trgovini čevljev. 2964

Kupimo takoj

dobro ohranjeno ŽELEZNO BLAGAJNO srednje velikosti in boljše sistema. Ponudbe na upravo lista pod: »Blagajna« št. 2951.

Inserati v »Slovenca« imajo poln uspeh. - Inserirajte v njem!

ing. Ciril Koch

mestni stavbni nadsvetnik v pokoju

v sredo, dne 6. maja t. l. ob 7 zjutraj, po dolgi, trpljenja polni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 8. maja 1925 ob 4 pop. iz hiše žalosti, Nunska ulica št. 10, na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Marijinega Oznanenja. V Ljubljani, dne 6. maja 1925.

Globoko žalujoče rodbine:

Koch, Flere, Suschnik, Ferchel.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Mineralno in blatno

Kopališče DARUVAR

radioaktivni topli izvori 38 do 50° C
Najuspešnejše zdravljenje: ženskih bolezni, revmatizma, podagre, išiasa, slabokrvnosti in splošne slabosti

Celo leto otvoreno! Ugodno letovišče!
Zmerne cene. Ugodne železniške zveze!

Izven glavne sezone znatni popust!

Zahtevajte prospekte od Ravnateljstva kopališča.

NA HRANO
IN SOSTANOVANJE
se sprejme gospodična. - Naslov v upravi pod 2961.

Prisni naravni MALINOVEC

z najboljšim sladkorjem vključen v steklenicah in sodčkih na drobno in veliko nudi lekarna dr. G. PICCOLI Ljubljana

Otroški vozički

sportni in luksuzni po najnižji ceni in največja zaloga. Prodaja na obroke, ceniki franko. Tribuna F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta 4

Vsakovrstne KLOBUKE

nakitene, od 120 Din naprej pri: STUCHLY - MAŠKE, Ljubljana, Židovska ulica.

Sobo prijazno, mirno, po možnosti blizu bolnice, IŠČE za 1. junij soliden boljši gospod. Ponudbe z navedbo cene na upravo pod: »Mirno 2965«.

Lep sadni vrt

z leseno hišo, pol ure od Medvoda, prodam za 20.000 Din. - PETER ZAVRL, Podreča št. 49 pri Medvodah.

Damski in dekliški

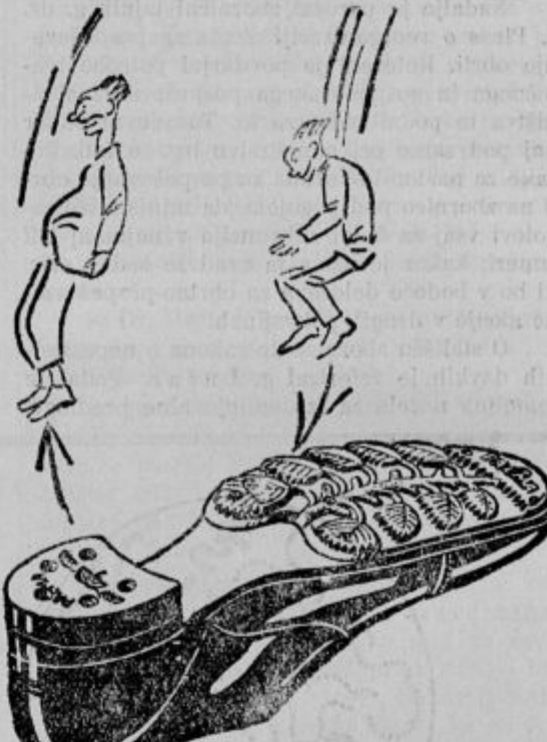
slamniki

po znanih cenah RAVNOKAR DOŠLI!

Oblike, damske od 70 do 150 Din, - otroške od 50 do 70 Din, - nakitene od 100 Din naprej, dokler traja zaloga. Oglejte si cene v izlozbi!

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

PALMA

Kaučuk podpetniki in podplati vzdržijo vsako vreme, so prožni in higijenični

Kam garn in šlof

za moške obleke

velika izbira in nizke cene

R. Miklauc, Pri Škofu, Ljubljana

Izurjenega sollicitatorja

išče pisarna DR. RAPOC in DR. STOR v MARIBORU. - Naslop čim preje. 2952

Pri nakupu

blaga za moške obleke si oglejte na vsak način prej specialno zalogo češkega in angleškega sukna v razpošiljalnici

Josip Ivančič

LJUBLJANA :: Miklošičeva cesta št. 4 (nasproti frančiškanske cerkve).

Največja izbira!
Na drobno!

Cene tovarniške!
Na debelo!

Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!